

Informatīvais ziņojums

**«Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja
darbību no 2010.gada 1.jūlija līdz 2010.gada 31.decembrim»»**

Satura rādītājs

Kopsavilkums	2
1. Pretkorupcijas politikas koordinēšana	6
1.1. Normatīvo aktu projektu izstrāde	9
2. Funkciju izpilde korupcijas novēršanā.....	10
2.1. Valsts amatpersonu darbības kontrole	10
2.2. Sabiedrības informēšana un izglītošana.....	15
2.3. Korupcijas risku analīze un metodisko materiālu izstrāde	19
3. Funkciju izpilde korupcijas apkarošanā.....	21
4. Politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrole.....	25
5. Starptautiskā sadarbība.....	29
6. Biroja personāls.....	32
7. Finanšu līdzekļu izlietojums	33

Kopsavilkums

Informatīvais ziņojums par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – Birojs vai KNAB) darbību laika periodā **no 2010.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim** sagatavots iesniegšanai Ministru kabinetā un Saeimā saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 4.panta trešās daļas 14.punktu. Informācija sniegta par rezultātiem 2010.gadā kopumā, atsevišķi norādot otrā pusgada rezultātos rādītājus.

Pretkorupcijas politikas koordinēšanā un normatīvo aktu projektu izstrādē 2010.gadā Birojs arī strādājis pie jautājumiem, kas saistīti ar korupcijas risku samazināšanu valsts un pašvaldību institūcijās, ziņotāju, kas informē par interešu konfliktu vai koruptīviem pārkāpumiem iestādē, tiesisko aizsardzību, kā arī par informācijas par lobētājiem publiskās pieejamības nodrošināšanu. 2010.gada nogalē Valsts sekretāru sanāsmē tika izsludināts Biroja vadītās darba grupas izstrādātais koncepcijas projekts „**Koncepcija par korupcijas risku samazināšanu valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās**”, ar kuru Ministru kabinetam tiek piedāvāti trīs risinājuma varianti un veicamie pasākumi korupcijas risku mazināšanai valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 12.oktobra sēdē nolemtu, paredzamas izmaiņas Biroja un Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) kompetences sadalījumā valsts amatpersonu deklarāciju pārbaudē. No 2012.gada Birojs izskatīs administratīvo pārkāpumu lietas par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonu deklarācijās un par šiem pārkāpumiem sauks amatpersonas pie administratīvās atbildības.

Par likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikto ierobežojumu neievērošanu 2010.gadā tika izskatītas **199** administratīvā pārkāpuma lietas (no tām 75 otrajā pusgadā), kuru ietvaros administratīvi sodītas **86** valsts amatpersonas, piemērojot naudas sodu **5 860** latu apmērā, **102** amatpersonām izteikts mutvārdu aizrādījums. Birojs **7** valsts amatpersonām lūdzis atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus **28 390** latu apmērā.

Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, konstatēts, ka **21** gadījumā valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc šie pārbaudes materiāli nosūtīti VID. Atskaites periodā VID, pamatojoties uz iepriekš pēc Biroja lūguma veikto auditu rezultātiem, pieņēmis lēmumus par papildus nodokļu aprēķināšanu un soda naudas uzlikšanu **7** personām par kopējo summu **688 976** lati.

Veicot pārbaudes par valsts amatpersonu rīcību ar valsts un pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, Birojs konstatēja **119** pārkāpumus, no tiem **60%** gadījumu bija saistīti ar pārkāpumiem publisko iepirkumu procedūrās, **19%** gadījumu valsts amatpersonas, izmantojot dienesta stāvokli vai pārsniedzot tām noteiktās amata pilnvaras, guvušas nepelnītu labumu sev vai citām personām. Analizējot sīkāk pārkāpumus iepirkumu jomā, 20 gadījumos noslēgtais iepirkuma līgums nebija ekonomiski pamatots vai arī konkursa nolikums, iespējams, tika izstrādāts ar nolūku, lai izvirzītos nosacījumus varētu piemērot kādam konkrētam

pretendentam, savukārt vēl 16 gadījumos Birojs konstatēja, ka institūcijas veica publiskos iepirkumus, nepiemērojot likumā noteikto iepirkuma procedūru.

Birojs 2010.gada pirmajā pusgadā organizēja **61** izglītojošu semināru, savukārt otrajā pusgadā notika **31** seminārs, skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normas, sniedzot rekomendācijas institūcijām iekšējo pretkorupcijas pasākumu īstenošanai, skaidrojot izmaiņas priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanā, kā arī īpašu uzmanību veltot grozījumiem Krimināllikuma pantos un izglītojot valsts institūciju darbiniekus par prettiesiskas labumu pieprasīšanas un pieņemšanas aizliegumu. Seminārus un lekcijas noklausījušies aptuveni **3 500** dalībnieki.

Notika **4** Biroja Sabiedriskās konsultatīvās padomes sēdes, tika organizēta **1** pašvaldību aptauja un **2** publiskas diskusijas. 2010.gadā sagatavoti **5** izglītojošie informatīvie materiāli un vadlīnijas.

Līdzīgi kā 2009.gadā arī 2010.gadā novērotas šādas koruptīvas rīcības tendences: izplatīti korupcijas riski ir publisko iepirkumu procedūrās, augsts publisko līdzekļu izkrāpšanas un izsaimniekošanas risks, veicot fiktīvus darījumus, sastopama ir dienesta resursu izmantošana privātām vajadzībām, kā arī biežāk novēroti korupcijas riski personāla atlasē un rīcībā ar Eiropas Savienības finansējumu. Gan Biroja uzsāktie kriminālprocesi, gan kriminālvajāšanai nosūtītās lietas norāda uz koruptīvu rīcību tiesībaizsardzības iestādēs un to valsts amatpersonu darbībā, kas veic kontroles un uzraudzības funkcijas attiecībā uz komercsabiedrībām, kā arī konstatēti vairāki gadījumi, kad personas (gan privātpersonas, gan valsts amatpersonas) veikušas krāpnieciskas darbības, lai iegūtu dažādus sociālos pabalstus.

Situāciju ar korupcijas risku saasināšanos veicinājusi ekonomiskā lejupslīde un publiskajā pārvaldē nodarbināto atlīdzības un piešķirto pilnvaru nesamērīgums, sociālekonomiskajām izmaiņām neatbilstošs administratīvais slogs un sodu politika, kā rezultātā palielinās zema līmeņa administratīvā korupcija. Vienlaikus novājinātā iekšējā kontrole un ārējās kontroles trūkumi mazina soda neizbēgamību.

2010.gadā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti **15** kriminālprocesi pret **46** personām (otrajā pusgadā 6 kriminālprocesi pret 31 personu), nostiprinot pierādījumus **276** noziedzīgu nodarījumu epizodēs. Krimināllietu, kuras nodotas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, vidējais izmeklēšanas ilgums Birojā bija **341** diena. 2010.gadā uzsākti **34** kriminālprocesi, no citām iestādēm saņemti **7** kriminālprocesa materiāli. Izmeklēšanas nodaļas izmeklētāju lietvedībā uz 2010.gada 4.janvāri atradās **44** krimināllietas, bet 2011.gada 3.janvārī – **48** krimināllietas.

Pieņemti **12** lēmumi par kriminālprocesa izbeigšanu un resorisko pārbaužu ietvaros – **64** lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesi.

No 2010.gadā prokuratūras iestādēm kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīto kriminālprocesa materiāliem redzams, ka noziedzīgu darbību rezultātā atsevišķām institūcijām, fiziskām un juridiskām personām kopumā radīti zaudējumi vairāk kā **430 000** latu apmērā.

Vērtējot Biroja izmeklēšanas darba kvalitāti, redzams, ka no kriminālvajāšanai nosūtītajām lietām **93%** nav izbeigtas prokuratūras iestādēs, atzīstot, ka izmeklēšanas laikā savāktie pierādījumi norāda uz personu vainu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā tādā apmērā, lai tās varētu saukt pie kriminālatbildības. 2010.gadā vienā gadījumā prokurors, nesaskatot pamatu personas saukšanai pie kriminālatbildības, atcēla izmeklētāja lēmumu un nosūtīja krimināllietu atpakaļ Birojam izmeklēšanas turpināšanai, norādot uz nepieciešamību veikt papildus procesuālās darbības.

2010.gadā Birojs intensīvi darbojies, īstenojot priekšvēlēšanu aģitācijas monitoringu un nodrošinot sabiedrības informēšanu par aģitācijas noteikumiem. Tāpat kā pirms pašvaldību vēlēšanām, arī pirms 10.Saeimas vēlēšanām Birojam nebija nepieciešams realizēt ar likumu piešķirtās tiesības apturēt maksas priekšvēlēšanu aģitāciju, jo netika konstatēts, ka kāda partija vai to apvienība priekšvēlēšanu periodā būtu pārsniegusi likumā noteikto pieļaujamo izdevumu apmēru.

Realizējot priekšvēlēšanu aģitācijas kontroli, Birojs apkopoja vairāk kā **1 360** paziņojumus par limitētajiem vēlēšanu kampaņu izdevumiem, kā rezultātā tika noteikts, ka divi politiskie spēki pietuvojās atļautajam izdevumu apmēram – attiecīgi 94,8% un 94,7% apmērā, vēl divas partijas sasniedza 78% un 55% no likumā noteiktā priekšvēlēšanu izdevumu apmēra. Pārējie deviņi politiskie spēki iztērēja mazāk par 16% no pieļaujamajiem finanšu resursiem, kas arī tika prognozēts, jo maksimālais tēriņu limits bija pietiekami augsts – **571 211,72** latu. Kā liecina partiju deklarācijās norādītā informācija, visas 13 politiskās partijas un to apvienības, kas bija iesniegušas savus deputātu kandidātu sarakstus 10.Saeimas vēlēšanām, priekšvēlēšanu aģitācijai kopumā izlietojušas **3,6** miljonus latu.

Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma normu pārkāpumiem 2010.gadā sastādīti **60** administratīvā pārkāpuma protokoli un pieņemti **46** lēmumi par administratīvā soda piemērošanu politiskajām partijām (no tiem 21 lēmums otrajā pusgadā), uzliekot naudas sodus kopumā **7 650** latu apmērā, bet **13** gadījumos izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietu maznozīmīguma dēļ. Par paziņojumu par plānoto priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanu iesniegšanas kārtības neievērošanu, par priekšvēlēšanu aģitācijas izcenojumu neiesniegšanu un par priekšvēlēšanu aģitācijas izcenojumu grozīšanu attiecībā uz plašsaziņas līdzekļiem tika pieņemti lēmumi **45** administratīvā pārkāpuma lietās (no tiem 36 otrajā pusgadā), **22** gadījumos piemērojot administratīvo atbildību kopumā **1 375** latu apmērā. Tika pieņemti **13** lēmumi par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu **21 343** latu apmērā (no tiem 2 lēmumi otrajā pusgadā 797 latu apmērā).

2010.gadā spēkā ir stājušies **9** tiesas nolēmumi par Biroja priekšnieka pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās. No tiem **89%** nolēmumi (**8** lietas) Birojam ir bijuši labvēlīgi – Biroja priekšnieka lēmums ir atstāts spēkā; **11%** nolēmumos (**1** lieta) ir pieņemts Birojam nelabvēlīgs lēmums.

2010.gadā Biroja pārstāvji piedalījušies **65** (no tām 40 otrajā pusgadā) starpvalstu darba grupās un sanāsmēs, daloties savā pieredzē korupcijas

novēršanā un apkarošanā un uzņēmot Birojā Gruzijas, Azerbaidžānas, Tadžikistānas un Turcijas pārstāvju delegācijas.

Pēc ilgstošiem centieniem jau kopš 2000.gada, kad Latvija pieteicās dalībai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Darba grupā par korupcijas novēršanu starptautiskajā uzņēmējdarbībā (*Working Group on Bribery in International Business Transactions*), Birojs saņēma ielūgumu piedalīties darba grupas sanāksmē 2010.gada 13. – 17. decembrī *ad hoc* novērotāja statusā, kurā sniedza būtiskāko informāciju par Latvijā sasniegto korupcijas novēršanā un apkarošanā.

2010.gadā Biroja Ziņojumu centrā ir pieņemti **162** apmeklētāji un **1 264** reizes saņemta informācija pa uzticības tālruni **80002070**, kas ir par 3% vairāk nekā 2009.gadā. Biroja lietvedībā 2010.gada otrajā pusgadā saņemti un reģistrēti **4 882** dokumenti (par 639 vairāk nekā pirmajā pusgadā), no tiem **92** juridisku personu iesniegumi un **484** fizisku personu iesniegumi par, iespējams, koruptīvu valsts amatpersonu rīcību, **1 360** paziņojumi par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojumu. 2010.gadā kopā saņemti **1 113** iesniegumi, kas ir par 74 iesniegumiem mazāk nekā 2009.gadā.

No visiem 2010.gadā Birojā reģistrētajiem privātpersonu iesniegumiem **58%** atbilda Biroja kompetencei un tika nodoti atbildīgo amatpersonu izvērtēšanai un faktu pārbaudēm, savukārt **42%** saturēja informāciju, kuras pārbaude neatbilda Biroja kompetencei.

2010.gada otrajā pusgadā Birojs nosūtījis **5 590** dokumentus valsts un pašvaldību iestādēm, fiziskām un juridiskām personām, sniegti **68** atzinumi (gadā kopā 119) par dažādiem tiesību aktu projektiem.

2010.gadā sniegtas dažāda informācijas pieejamības līmeņa atbildes uz **1 267** citu institūciju pieprasījumiem par **3 690** personām un **52** atbildes par **67** komercsabiedrībām.

Uz 2010.gada 31.decembri Birojā strādāja **141** darbinieks (tai skaitā 1 uz darbinieka prombūtnes laiku) – 72 sievietes un 69 vīrieši, darbinieku vidējais vecums ir 37 gadi.

1. Pretkorupcijas politikas koordinēšana

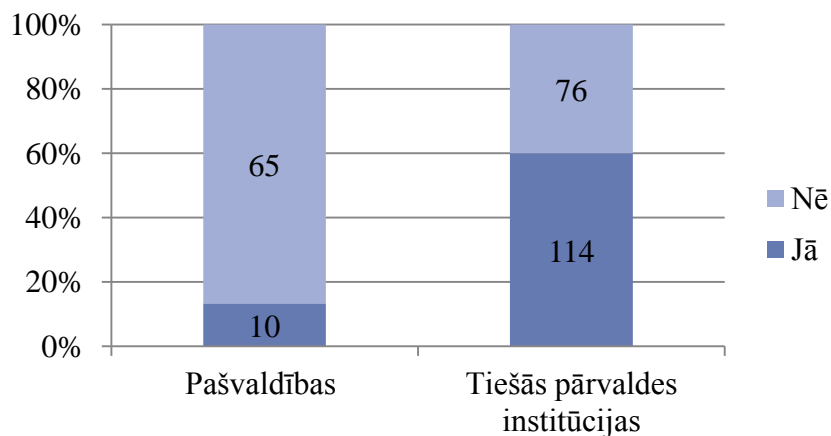
2010.gada 4.janvārī, pamatojoties uz Korupcijas novēršanas un apkarošanas programmu 2009. – 2013.gadam (turpmāk – Programma), Birojs lūdza visām ministrijām sniegt atbildes par ministriju un to padotības iestāžu, kā arī Valsts kancelejas veiktajiem pretkorupcijas pasākumiem 2009.gadā.

Apkopojot sniegtās atbildes, tika secināts, ka pretkorupcijas pasākumu plānu aktualizējusi lielākā daļa institūciju vai arī plānoja to izdarīt 2010.gadā, lai arī Programma tika apstiprināta tikai 2009.gada septembra beigās. Atzinīgi jāvērtē tas, ka liela daļa institūciju veic sabiedrības informēšanas pasākumus par kukuļošanas noziedzīgo raksturu, minot dažāda veida informācijas publicēšanu mājaslapā internetā. Iestādes daudz vairāk sasaista pretkorupcijas pasākumus ar iekšējiem un ārējiem informēšanas pasākumiem, kvalitātes vadības sistēmām un izstrādātajām procedūrām, tādējādi pamazām tiek veidota izpratne par pretkorupcijas un iekšējās kontroles pasākumiem kā daļu no institūcijas vadības sistēmas kopumā. Lielākā daļa institūciju atzīst, ka 2009.gadā notikušās reformas un finansējuma samazinājumi amatpersonu atlīdzībai veicina korupcijas risku pieaugumu.

2010.gada augustā/septembrī, izmantojot standarta anketu, lai iegūtie dati būtu salīdzināmi, tika veikta pašvaldību aptauja par pretkorupcijas pasākumiem, personāla politiku, kā arī kārtību, kādā tiek organizēta rīcība ar pašvaldības mantu. No 109 novadiem un 9 republikas pilsētām atbildes atsūtīja 77 pašvaldības jeb 65% no visām pašvaldībām.

Aptaujas dati liecina, ka pašvaldības ievērojami mazāk pievērš uzmanību pretkorupcijas pasākumiem nekā tiešās pārvaldes institūcijas – lielākajai daļai pašvaldību nav apzināti korupcijas riski, nedz izstrādāts un apstiprināts pretkorupcijas pasākumu plāns, tikai 16 (21%) pašvaldībās saistībā ar pretkorupcijas pasākumu plānu vismaz reizi gadā notiek informatīvas sanāksmes. Salīdzinājumam tiešās pārvaldes iestādēs korupcijas riski apzināti 60% institūciju (skat.1.attēlu).

1.attēls Korupcijas risku apzināšana pašvaldības un tiešās pārvaldes institūcijās

Arī vairums aptaujā iekļauto ar personāla vadību saistīto procedūru regulējums biežāk ticis izstrādāts tiešās pārvaldes institūcijās, nekā pašvaldībās. Plašāk ar aptauju datiem var iepazīties Biroja mājaslapā apakšsadaļā [Iekšējā kontrole](#).

2010.gada otrajā pusgadā turpināts darbs pie koncepcijas projekta „Informācijas par lobētājiem publiskās pieejamības nodrošināšana” saskaņošanas un precizēšanas, paralēli tam projekts skatīts Saeimas Juridiskajā komisijā un Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas Korupcijas novēršanas apakškomisijā.

Birojs lobēšanas atklātības koncepciju pirmo reizi izskatīšanai iesniedza 2008.gadā un Ministru kabinets to konceptuāli atbalstīja, bet piedāvātais risinājums publiskajā pārvaldē pilnībā netika izpildīts. Tāpēc Birojs saskaņā ar Ministru kabineta uzdevumu izstrādāja citu koncepciju, ko izskatīšanai iesniedza 2010.gada septembrī. Koncepcijas projektā tika ņemta vērā Ministru kabineta izteiktā prasība, ka informācijai par lobētājiem ir jābūt publiski pieejamai, vienlaikus iestādēm neuzdodot jaunas funkcijas, tomēr Birojs norāda, ka šīs prasība ievērojami ierobežo iespējas nodrošināt lobētāju darbības atklātību.

Lobēšanas atklātības procesa reglamentēšana ar likuma spēku būtu būtisks pretkorupcijas pasākums, tomēr lobēšanas atklātību var nodrošināt tikai tad, ja tiek nodrošināts arī tās uzraudzības mehānisms.

Ministru kabineta 2010.gada 12.oktobra sēdē tika pieņemts informatīvais ziņojums „**Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja un Valsts ieņēmumu dienesta kompetences sadalījumu saistībā ar valsts amatpersonu deklarācijās sniegto ziņu patiesuma pārbaudi**”, kas paredz Finanšu ministrijai (VID), sākot ar 2012.gada 1.janvāri, nodot Birojam trīs amata vietas (valsts amatpersonu deklarācijās norādīto ziņu patiesuma pārbaudes nodrošināšanai) un attiecīgu finansējumu. Birojam līdz 2011.gada 1.martam jāizstrādā un jāiesniedz Ministru kabinetā informatīvajā ziņojumā minētos normatīvo aktu projektus.

2010.gada 30.decembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts Biroja vadītās darba grupas izstrādātais koncepcijas projekts „**Koncepcija par korupcijas risku samazināšanu valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās**”, ar kuru Ministru kabinetam tiek piedāvāti trīs risinājuma varianti un veicamie pasākumi korupcijas risku mazināšanai valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās. Darba grupa ir secinājusi, ka ekonomiskās lejupslīdes laikā saasinājušās problēmas, kas saistītas ar publiskajā pārvaldē nodarbināto atlīdzības un piešķirto pilnvaru nesamērīgumu, sociālekonomiskajām izmaiņām neatbilstoša administratīvā sloga un sodu politikas, iekšējās kontroles vājumu institūcijās un ārējās kontroles trūkumiem.

Pirmais risinājuma variants vērsts uz iekšējās un ārējās kontroles stiprināšanu ar mērķi izslēgt iespēju veikt koruptīvas darbības, t.sk. uz institūciju vadītāju atbildības palielināšanu. Otrā varianta mērķis ir radīt priekšnoteikumus, lai nodrošinātu godprātīgu un kompetentu darbinieku sastāvu ar augstu paškontroles līmeni, mazinot vai pārtraucot kontroles veikšanu. Trešais variants paredz institūcijām īstenot noteiktu minimālo korupcijas kontroles pasākumu kopumu, bet attiecībā uz pārējiem izvēlēties, kurš korupcijas kontroles pasākumu

virziens tām būs prioritārs, ņemot vērā darba specifiku, personāla apsvērumus un līdzšinējo pieredzi.

Ar Ministru prezidenta 2009.gada 10.jūlija rīkojumu Nr.302 „Par darba grupu budžeta finansētu institūciju darbību regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanai” izveidotā darba grupa ir sagatavojusi un nosūtījusi Ministru prezidentam informatīvo ziņojumu par valsts budžeta finansētu institūciju darbību regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanu.

Birojs, izvērtējot informāciju par kārtību, kādā no budžeta piešķir finanšu līdzekļus nevalstiskajām organizācijām un kapitālsabiedrībām, un kā tiek veikta šo organizāciju darbības uzraudzība un kontrole, identificēja virkni problēmjautājumu, kuri jārisina, lai sagatavotu priekšlikumus par izmaiņām tiesiskajā regulējumā attiecībā uz to budžeta finansēto institūciju (biedrību, nodibinājumu, kapitālsabiedrību) uzraudzības un finansēšanas sistēmas pilnveidošanu, kuru dibinātāji ir privāto tiesību subjekti. Patlaban pastāv šādi neatrisināti jautājumi:

1) valstī nepastāv vienota nevalstisko organizāciju finansēšanas kārtība un piešķirtā valsts finansējuma uzskaites kārtība, tādējādi nav iespējams identificēt, kādā apmērā tiešā un netiešā veidā tām tiek piešķirti finanšu līdzekļi, jo dažādos pārskatos tiek norādīti atšķirīgi finansējuma apjomi, un nav iespējams iegūt vienotu informāciju par to, cik valsts un pašvaldību budžeta līdzekļu saņem attiecīgā nevalstiskā organizācija;

2) pašreizējā valsts finansējuma piešķiršanas kārtība nevalstiskajām organizācijām ir necaurskatāma, nepastāv skaidri kritēriji finansējuma piešķiršanā, nav nodrošināta pietiekama procesu atklātība un caurskatāmība, kā arī nav nodrošinātas vienādas iespējas visiem pretendentiem saņemt valsts finansiālo atbalstu, jo nav vispārēja normatīva akta par nevalstisko organizāciju finansēšanas kārtību no valsts budžeta;

3) likumā „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” noteiktie ierobežojumi un aizliegumi nepietiekami regulē jautājumus, kas saistīti ar valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību, kā arī tādu kapitālsabiedrību, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50 procentus, rīcību ar šo sabiedrību mantu un finanšu līdzekļiem, aprobežojoties tikai ar regulējumu attiecībā uz gadījumiem, kad kapitālsabiedrības rīkojas ar valsts vai pašvaldības mantu, bet neierobežojot šo sabiedrību rīcību ar pašu mantu un finanšu līdzekļiem;

4) nepietiekamas sankcijas par valsts budžeta līdzekļu izmantošanu neatbilstoši to piešķiršanas mērķiem;

5) uz nevalstisko organizāciju un kapitālsabiedrību amatpersonām, kas saņem valsts budžeta līdzekļus un rīkojas ar tiem, ļoti retos gadījumos tiek attiecināts valsts amatpersonas statuss atbilstoši likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 4.panta trešajā daļā noteiktajam, ka par valsts amatpersonām ir uzskatāmas arī personas, kuras pilda amata pienākumus ārpus valsts vai pašvaldības institūcijām, ja tām saskaņā ar normatīvajiem aktiem

pastāvīgi vai uz laiku valsts vai pašvaldība ir deleģējusi tiesības rīkoties ar valsts vai pašvaldības mantu vai finanšu līdzekļiem.

1.1. Normatīvo aktu projektu izstrāde

2010.gada 16.novembrī Ministru kabinets pieņēma Biroja izstrādāto noteikumu projektu „**Kārtība, kādā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs publicē politisko organizāciju (partiju) gada pārskatus, vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas, ziņojumus par dāvinājumiem (ziedojumiem) un ziņojumus par biedru iestāšanās naudu un biedru naudu**”. Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 3.panta trešajā daļā ir noteikts, ka, ja politiskās partijas viena biedra iestāšanās naudas un biedru naudas kopsumma attiecīgajā kalendāra gadā pārsniedz vienu minimālo mēnešalgu, politiskā partija par to informē Biroju, kas šo informāciju publicē savā mājaslapā internetā. Minētie Ministru kabineta noteikumi nosaka politiskās partijas ziņojumā norādāmās ziņas un tā iesniegšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā publicējama informācija par politisko partiju saņemto iestāšanās naudu un biedru naudu. Līdz ar to no 2011.gada šī informācija būs publiski pieejama.

2010.gada 16.novembrī Ministru kabinets pieņēma noteikumu projektu „**Kārtība, kādā pēc Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pieprasījuma personas iesniedz informāciju par tās ienākumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem**”. Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 2.panta ceturtā daļa paredz, ka pēc Biroja pieprasījuma dāvinātājs (ziedotājs) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iesniedz informāciju par saviem ienākumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem, taču līdz tam šādi Ministru kabineta noteikumi nebija izdoti, tāpēc, lai varētu vispusīgi uzraudzīt Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 2.pantā noteikto normu ievērošanu un nodrošināt efektīvāku šā likuma izpildi, Birojs izstrādāja vienotu informācijas pieprasīšanas, iesniegšanas un saņemšanas kārtību, kā arī noteica iesniedzamās informācijas apjomu un formu. Atbilstoši noteikumu projektā paredzētajam pēc Biroja pieprasījuma un paziņojuma veidlapas saņemšanas fiziskas personas pienākums ir 30 dienu laikā iesniegt aizpildītu paziņojumu par personas ienākumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem dāvinājuma (ziedojuma) veikšanas gadā (līdz dāvinājuma (ziedojuma) veikšanas dienai) un iepriekšējos divos kalendārajos gados.

2010.gada novembrī un decembrī 10.Saeima pirmajā lasījumā pieņēma lēmumu 9.Saeimā nepabeigtos likumprojektus „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” un „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā””, ar kuriem plānots paredzēt ziņotāju par koruptīviem pārkāpumiem aizsardzības pasākumus un noteikt aizliegumu iestāžu vadītājiem izpaust informāciju par to, kura valsts amatpersona vai darbinieks informējusi par interešu konfliktu vai koruptīviem nodarījumiem, turpināt izskatīt 10.Saeimā, līdz ar to Biroja pārstāvji turpina piedalīties Saeimas Juridiskās komisijas un Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas darbā saistībā ar šiem likumprojektiem.

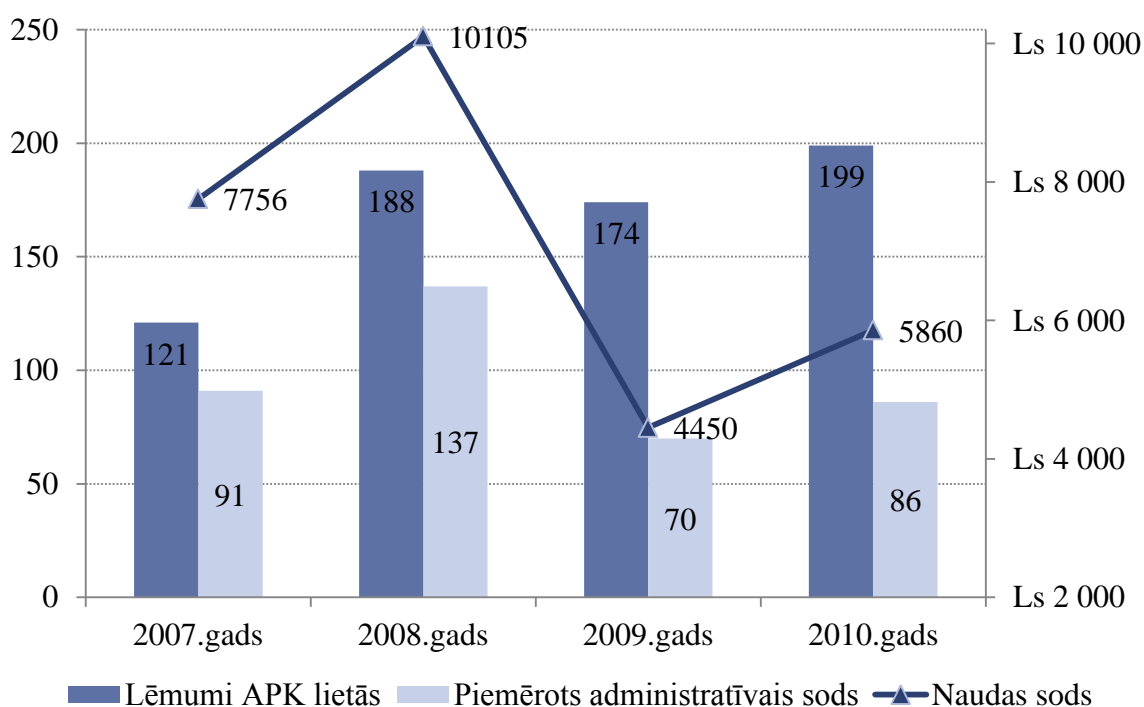
2. Funkciju izpilde korupcijas novēršanā

2.1. Valsts amatpersonu darbības kontrole

Nozīmīgs Biroja darbs tiek ieguldīts valsts amatpersonu darbības kontroles jomā, lai nodrošinātu valsts pārvaldes darbību sabiedrības interesēs, novēršot personiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonu darbību un lēmumu pieņemšanas procesu.

Par valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu, kas noteikti likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 2010.gadā uzsākta lietvedība **171** administratīvā pārkāpuma lietā, kas ir par 16% mazāk nekā 2009.gadā, ko varētu skaidrot ar to, ka ir samazinājies saņemto sūdzību skaits. Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļā 2010.gadā izpildei saņemti 653 dokumenti, kas ir par 16% mazāk nekā 2009.gadā. Tika pieņemti **199** lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās, pie administratīvās atbildības saucot **86** valsts amatpersonas (2009.gadā – 70) un piemērojot naudas sodu kopumā **5 860** latu apmērā (skat. 2.attēlu), savukārt 102 valsts amatpersonām saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21.pantu izteikts mutvārdu aizrādījums, atzīstot izdarīto administratīvo pārkāpumu par maznozīmīgu. 11 gadījumos tika pieņemts lēmums izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. No administratīvi sodītajām valsts amatpersonām 24 pārsūdzēja Biroja pieņemto lēmumu.

2.attēls Pieņemtie lēmumi administratīvo pārkāpumu (APK) lietās un valsts amatpersonām piemērotais administratīvais sods (2007. – 2010.gads)

2010.gadā Biroja priekšnieks nav grozījis vai atcēlis 97% no Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem. Atskaites periodā Biroja priekšniekam tika apstrīdēti 24 lēmumi par administratīvā soda piemērošanu, no kuriem 14 Biroja priekšnieks atstāja negrozītus.

Administratīvais pārkāpums valsts amatpersonu darbībā saistībā ar likumā noteikto ierobežojumu un aizliegumu neievērošanu konstatēts vēl **73** gadījumos, taču, ņemot vērā to, ka no administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīža bija pagājis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37.pantā noteiktais administratīvā soda uzlikšanas termiņš, lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā saskaņā ar šā kodeksa 239.panta 7.punktu nevarēja uzsākt.

2010.gadā saistībā ar iedzīvotāju iesniegumiem un sūdzībām par valsts amatpersonu iespējamo darbību interešu konflikta situācijā, Biroja kompetences ietvaros tika analizētas **656** valsts amatpersonu deklarācijas, kopumā izvērtējot **1024** deklarācijās norādītās ziņas, kas ir par 10% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonu deklarācijās **25** gadījumos (par 28% mazāk gadījumos nekā iepriekšējā gadā) informācija nosūtīta VID, lai tas savas kompetences ietvaros valsts amatpersonas sauktu pie administratīvās atbildības vai kriminālatbildības.

Pārbaudes materiāli par **21** valsts un pašvaldības institūciju nosūtīti VID, lai tas atbilstoši savai kompetencei veiktu pārbaudi, vai šajā institūcijā strādājošo amatpersonu neiekļaušana valsts amatpersonu sarakstos ir bijusi atbilstoša likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasībām un nodrošinātu to, lai visas valsts amatpersonas iesniegtu valsts amatpersonu deklarācijas. Šo pārbaudzi ietvaros valsts amatpersonu sarakstos tika iekļautas **20** valsts amatpersonas un **6** valsts un pašvaldību institūciju vadītāji sodīti par valsts amatpersonu sarakstu nepienācīgu sastādīšanu.

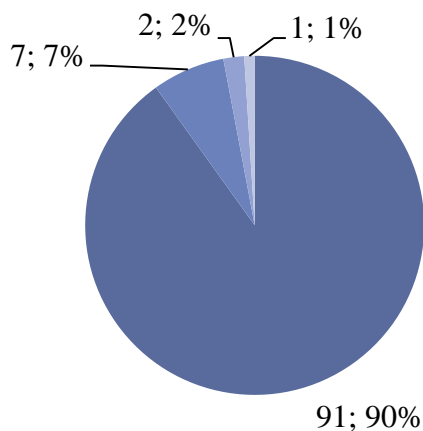
Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, tika konstatēts, ka **21** gadījumā valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc šie pārbaudes materiāli nosūtīti VID šo personu ienākumu likumības pārbaudei. 2010.gadā VID, pamatojoties uz iepriekš veikto auditu rezultātiem, pieņēma lēmumus par papildus nodokļu aprēķināšanu un soda naudas uzlikšanu **7** personām par kopējo summu **688 976** latu apmērā.

Konstatētie pārkāpumi

2010.gadā Biroja Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļa 86 administratīvi sodīto valsts amatpersonu darbībā konstatējusi **101** administratīvo pārkāpumu. No tiem 90% administratīvo pārkāpumu saistīti ar valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšanu (Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa, turpmāk – LAPK 166.³⁰ pants). Otrs izplatītākais administratīvais pārkāpums (7%) ir amatu savienošanas ierobežojumu izpildes kārtības neievērošana (LAPK 166.²⁸ pants). Divos gadījumos tika konstatēta

dāvanu, ziedojumu un citāda veida mantiskās palīdzības pieņemšanas ierobežojumu pārkāpšana (LAPK 166.³¹) (skat. 3.attēlu).

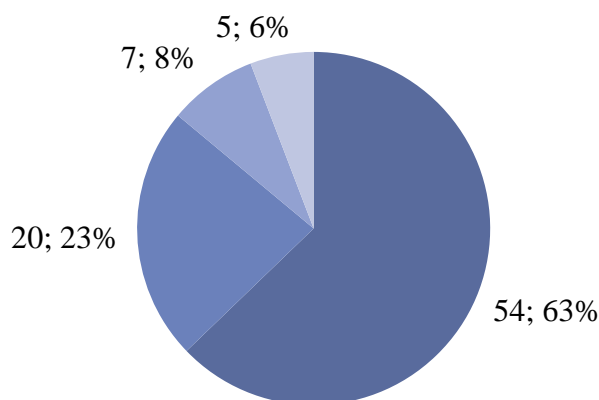
3.attēls Konstatētie administratīvie pārkāpumi 2010.gadā saskaņā ar LAPK

- Valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšana (LAPK 166.30 pants)
- Amatu savienošanas ierobežojumu izpildes kārtības neievērošana (LAPK 166.28 pants)
- Dāvanu, ziedojumu un citāda veida mantiskās palīdzības pieņemšanas ierobežojumu pārkāpšana (LAPK 166.31 pants)
- Valsts un pašvaldību institūciju vadītājiem noteikto pienākumu nepildīšana (LAPK 166.33)

Visvairāk – 63% gadījumu pie administratīvās atbildības sauktas pašvaldību iestāžu un kapitālsabiedrību valsts amatpersonas, tai skaitā arī domes deputāti. 23% gadījumu pie administratīvās atbildības sauktas valsts pārvaldes iestāžu un kapitālsabiedrību amatpersonas (skat. 4.attēlu).

4.attēls Administratīvi sodītās valsts amatpersonas 2010.gadā

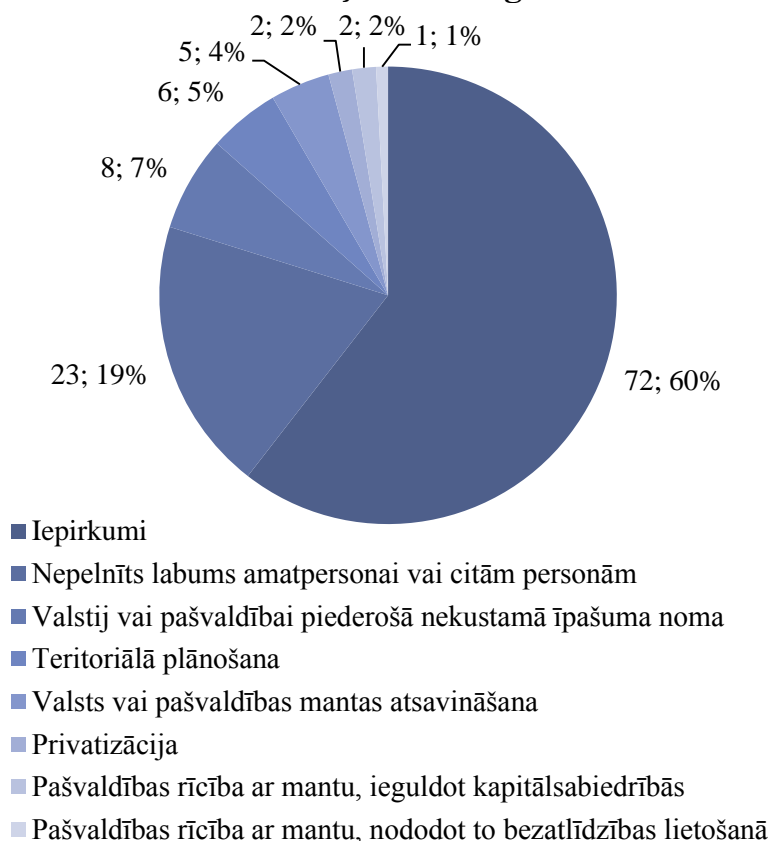
- Pašvaldību amatpersonas
- Valsts iestāžu amatpersonas
- Valsts policijas amatpersonas
- Nacionālo bruņoto spēku amatpersonas

Pašvaldību amatpersonas pārsvarā veikušas ar valsts amatpersonas amata pienākumu pildīšanu saistītas darbības, kurās viņi paši, viņu radnieki vai darījumu

partneri bija personiski vai mantiski ieinteresēti. Piemēram, kādas pašvaldības kapitālsabiedrības valdes priekšsēdētājs realizēja valsts amatpersonas amata pilnvaras interešu konflikta situācijā, noslēdzot nomas līgumu un vienošanos par privātprakses ārsta darbības nodrošinājumu ar SIA, kurā viņš pats ir vienīgais dalībnieks (īpašnieks) un viņa radniece (laulātā) ieņem valdes locekļa amatu.

2010.gadā, pārbaudot valsts amatpersonu rīcību ar valsts vai pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, Birojs konstatējis **119** dažādus pārkāpumus. Lielākā daļa jeb **60%** Biroja konstatēto pārkāpumu pieļauti publisko iepirkumu jomā, no kuriem visbiežāk pieļauta publiskā iepirkuma konkursa nolikuma izstrāde kāda konkrēta pretendenta interesēs un ekonomiski nepamatota iepirkuma līguma slēgšana (skat. 5.attēlu). **19%** gadījumu valsts amatpersonas, izmantojot dienesta stāvokli vai pārsniedzot tām noteiktās amata pilnvaras, guvušas nepelnītu labumu sev vai citām personām. Lielākoties amatpersonas privātām vajadzībām izmantojušas dienesta autotransportu vai izmaksājušas atlaišanas pabalstus.

5.attēls Konstatētie valsts amatpersonu pārkāpumi rīcībā ar valsts vai pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem 2010.gadā

Pamatojoties uz pārbaudēs konstatētajiem faktiem, Birojs **43** gadījumos nosūtījis informāciju izvērtēšanai Iepirkumu uzraudzības birojam un **91** gadījumā informācija tika nosūtīta izvērtēšanai citām kompetentajām institūcijām. Pēc Biroja lūguma 2010.gadā valsts vai pašvaldības institūcijas uzsāka **47** pārbaudes savā padotības iestādē. Deviņos gadījumos tika lauzti noslēgtie līgumi vai tajos veikti grozījumi, atcelti prettiesiskie iekšējie normatīvie akti vai pārvaldes lēmumi, savukārt pret četrām valsts amatpersonām tika ierosinātas disciplinārlietas, viena

valsts amatpersona pārtraukusi darba tiesiskās attiecības pēc Biroja pārbaudes uzsākšanas.

Konstatējot valsts amatpersonu darbības tādu normatīvo aktu pārkāpumus, kuru izvērtēšana nav Biroja kompetencē, **193** gadījumos (par 17 vairāk nekā iepriekšējā gadā) informācija nosūtīta kompetentām institūcijām (Valsts kontrolei, Ģenerālprokuratūrai, VID, Valsts darba inspekcijai, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai, Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, Drošības policijai u.c.) pārbaudes veikšanai un atzinuma sniegšanai Birojam.

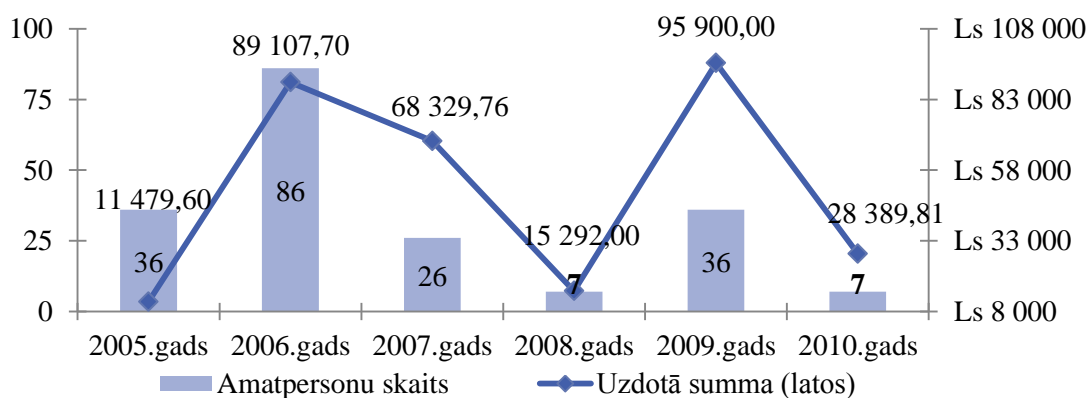
Pārbaudot valsts amatpersonu darbības atbilstību likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normām, 25 gadījumos valsts amatpersonu darbības saskatītas iespējamā noziedzīga nodarījuma pazīmes un pārbaudes materiāli nodoti Biroja korupcijas apkarošanas blokam izvērtēšanai un tālākas pārbaudes veikšanai.

Valsts amatpersonu civiltiesiskā atbildība

Saskaņā ar likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 30.pantu par minētā likuma noteikumu pārkāpumiem ir paredzēta arī civiltiesiskā atbildība. Ienākumi un mantiskie labumi, kas gūti, pārkāpjot šajā likumā noteiktos ierobežojumus, vai proporcionāls to pieaugums ir piekritīgi valstij, presumējot, ka, pārkāpjot valsts noteiktos ierobežojumus un prettiesiski gūstot ienākumus vai mantiskos labumus, valsts amatpersona ir nodarījusi tādu kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai, kas ir novērtējams mantiskā izteiksmē un ir proporcionāls aizliegtā veidā gūtu ienākumu, mantisko labumu un īpašuma vai mantas pieauguma vērtībai.

2010.gadā Birojs **7** valsts amatpersonām lūdza labprātīgi atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus par kopējo summu **28 389,81** latu (skat. 6.attēlu). Pārskata periodā **6** valsts amatpersonas Biroja priekšnieka lēmumu labprātīgi izpildījušas, valstij atlīdzinot nodarītos zaudējumus kopā **3 917,66** latu apmērā.

6.attēls Valstij radīto zaudējumu atlīdzināšana (2005. – 2010.gads)

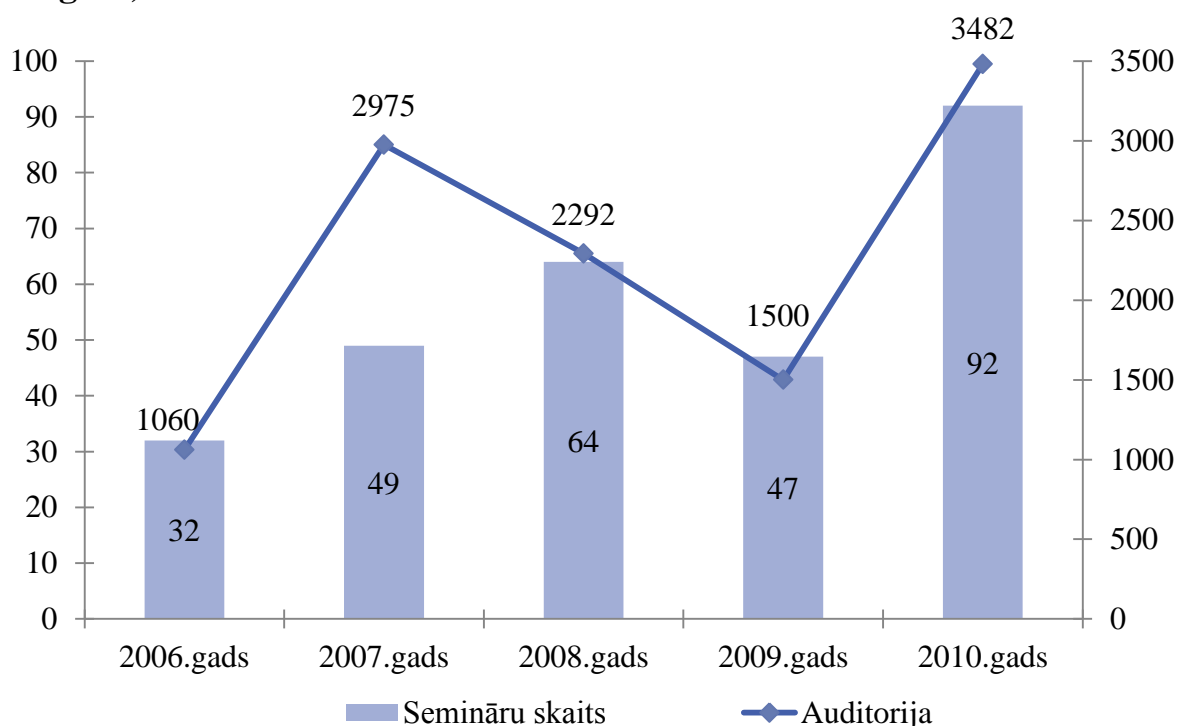
Noteikumi par valstij nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu nav piemērojami gadījumos, ja amatu savienošana ir pieļaujama, saņemot augstākstāvošas amatpersonas (institūcijas) rakstveida atļauju, bet valsts amatpersona rakstveida

atļauju nav lūgusi un šāda amatu savienošana nav radījusi interešu konfliktu. Valsts amatpersonu pilnībā vai daļēji atbrīvo no to ienākumu un mantisko labumu atmaksas, kuri gūti, pārkāpjot likumā noteiktos ierobežojumus, ja pienākums atmaksāt ienākumus un mantiskos labumus nav samērīgs ar administratīvā pārkāpuma rezultātā radīto kaitējumu valsts pārvaldes kārtībai. 2010.gadā tika sagatavoti **38** lēmumi par atbrīvošanu no pienākuma atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus.

2.2. Sabiedrības informēšana un izglītošana

2010.gadā Biroja Korupcijas novēršanas nodaļa lielākoties sadarbībā ar Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļu un atsevišķos gadījumos iesaistot speciālistus no Izmeklēšanas nodaļas un Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļas ir organizējusi **92** izglītojošus pasākumus, kas ir divas reizes vairāk nekā iepriekšējā gadā, kopumā aptverot **3 482** personu plašu auditoriju (skat. 7.attēlu). No tiem 31 jeb viena trešdaļa pasākumu ir notikuši 2010.gada otrajā pusgadā. Izglītošanas pasākumu ietvaros kopumā nolasītas vairāk nekā 193 lekcijas.

7.attēls Īstenotie izglītošanas pasākumi un dalībnieku skaits (2006. – 2010.gads)

Ņemot vērā, ka 2009.gada 23.decembrī stājās spēkā grozījumi vairākos Krimināllikuma pantos, kas precizē atbildību par dažādiem koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem, izglītošanas pasākumos Biroja pārstāvji veltīja īpašu uzmanību šo likuma izmaiņu skaidrošanai. Lai izglītotu veselības aprūpes un izglītības nozaru darbiniekus, kuri nav valsts amatpersonas, skaidrojot

Krimināllikumā noteikto prettiesiskas labumu pieprasīšanas un pieņemšanas aizliegumu, tika organizēti **22** izglītošanas semināri – **16** semināri izglītības iestāžu vadītājiem un atsevišķos reģionos arī pašvaldības iestāžu vadītājiem, 6 semināri veselības aprūpes iestāžu vadītājiem un darbiniekiem. Tāpat veselības aprūpes nozares amatpersonas divu semināru ietvaros tika informētas par iekšējās kontroles un korupcijas risku novēršanas pasākumiem.

2010.gadā notika **13** izglītošanas pasākumi jauniešu auditorijai. Biroja pārstāvji nolasīja **3** lekcijas Latvijas Universitātes studentiem, piedalījās Latvijas konservatīvās jauniešu apvienības rīkotajos semināros un diskusijās Latvijas augstskolās projekta „Nepārdod Latviju!” ietvaros, tāpat tika novadītas divas pretkorupcijas stundas Dobeles un Riebiņu vidusskolēniem, kā arī Biroja pārstāvji apmeklēja *Sabiedrības par atklātību – Delna* organizēto jauniešu Pretkorupcijas vasaras skolu, informējot par Biroja darbu un citiem aktuāliem korupcijas novēršanas jautājumiem.

Kā īpašs notikums, kas guva lielu atsaucību apmeklētāju vidū, tika organizēta Starptautiskā pretkorupcijas diena 9.decembrī, kuras ietvaros ikvienam interesentam bija iespēja uzzināt par Biroja funkcijām un ikdienas darbu, iepazīties ar iespējām ziņot par korupcijas gadījumiem Biroja Ziņojumu centrā, ieskatīties Biroja darba aizkulisēs, kā arī tikties ar darbiniekiem un uzzināt vairāk par viņu darba specifiku, izmeklējot koruptīvus noziedzīgus nodarījumus un saucot valsts amatpersonas pie administratīvās atbildības.

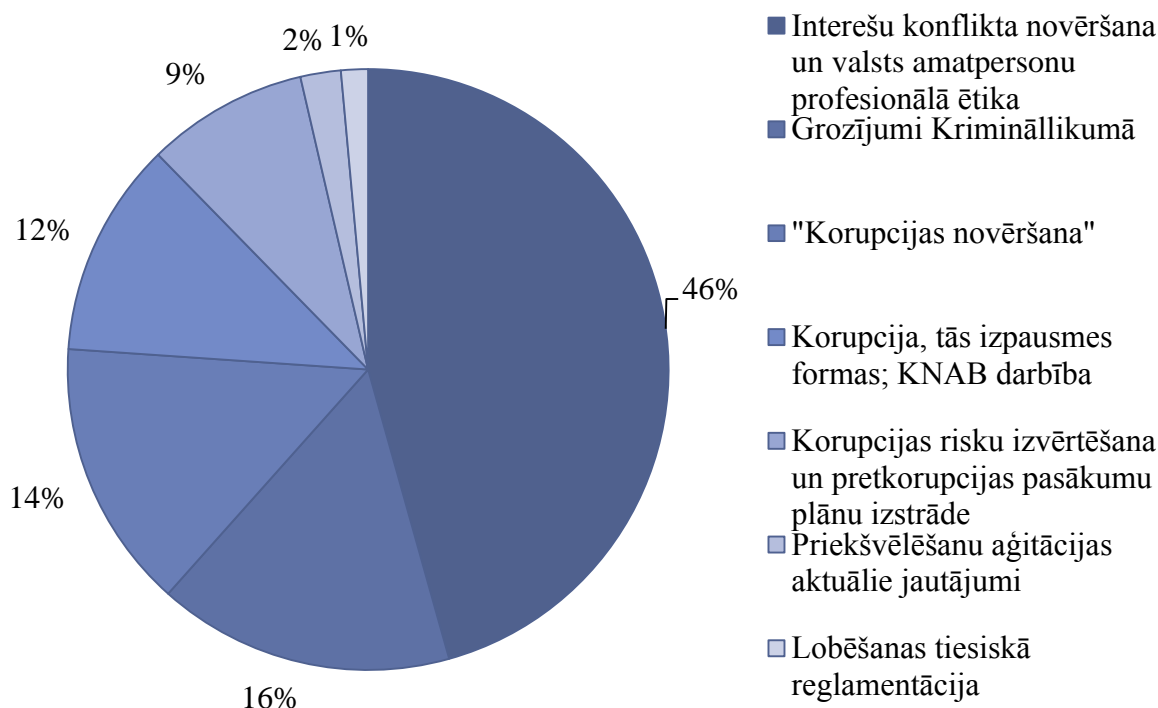
Salīdzinoši 2009.gadā Birojs organizēja **47** izglītojošus pasākumus, kopumā aptverot **1 500** personu plašu auditoriju. Īstenojot Biroja reorganizāciju 2010.gadā par vienu samazinājās izglītošanā iesaistīto Biroja darbinieku skaits – tagad tās ir **2** amata vienības, no kurām šobrīd ir aizpildīta tikai viena.

2010.gadā visvairāk semināru notikuši, skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu prasības un nostiprinot izpratni par valsts amatpersonu profesionālo ētiku, kā arī iestādēs īstenojamiem

iekšējās kontroles un pretkorupcijas pasākumiem. Nedaudz vairāk kā desmitā daļa personu, kas apmeklēja kādu no izglītošanas semināriem, ir noklausījušās Biroja amatpersonu piedāvāto pilnas dienas lekciju kursu Valsts administrācijas skolā „Korupcijas novēršana” (skat. 8.attēlu).

2010.gada pirmajā pusgadā stājās spēkā grozījumi priekšvēlēšanu aģitācijas regulējumā. Lai informētu plašsaziņas līdzekļu un politisko partiju pārstāvjus par šīm izmaiņām un viņu pienākumiem aģitācijas ierobežojumu izpildē, tika organizēti divi informatīvi semināri.

8.attēls Biroja īstenoto izglītošanas pasākumu sadalījums pēc tēmām 2010.gadā

Būtiski palielinājies pa tālruni sniegto konsultāciju skaits. Valsts amatpersonas visvairāk vēlās saņemt skaidrojumus par valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumiem un valsts amatpersonas amata savienošanas izpildes kārtību, kā arī skaidrojumus par komercdarbības ierobežojumiem. 2010.gada otrajā pusgadā saglabājās liels žurnālistu pieprasījums skaidrot normatīvo aktu prasības saistībā ar priekšvēlēšanu aģitācijas kārtību. Tāpat arī pieaugusi plašsaziņas līdzekļu interese par politisko partiju 10.Saeimas vēlēšanu izdevumiem un to limitu ievērošanu, kā arī par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojuma kārtības ievērošanu.

2010.gada 10.decembrī Birojs organizēja diskusiju ar Valsts policijas, Valsts robezsardzes un VID Muitas pārvaldes atbildīgajām amatpersonām par korupcijas risku novēršanu šajās institūcijās. Sanāksmē tika prezentētas Biroja izstrādātās rekomendācijas korupcijas risku novēršanai tiesībsargājošajās institūcijās, kurās skaidroti korupcijas cēloņi un sekmējošie faktori, analizēti korupcijas riski Valsts robezsardzē, Valsts policijā un VID Muitas pārvaldē.

2010.gadā tika organizētas 4 Sabiedriskās konsultatīvās padomes (Padomes) sēdes. Vienā no tām tika apspriesti dažādi Biroja darba organizācijas jautājumi un tika diskutēts par politisko partiju finanšu kontroles nodrošināšanu. Vienas sēdes ietvaros, kurā piedalījās arī Iepirkumu uzraudzības biroja pārstāvji, tika diskutēts par jautājumu, kā vecināt soda neizbēgamību par pārkāpumiem publisko iepirkumu procesā, un ar Padomes locekļu balsu vairākumu tika atbalstīts viedoklis, ka korupcijas mazināšanai **publisko iepirkumu jomā neatliekami ir jāievieš amatpersonu administratīvā atbildība, ko piemērotu Iepirkumu uzraudzības birojs.**

Jūlijā Padomes sēdē tika uzklauti nevalstisko organizāciju viedokļi par Biroja sagatavotajiem grozījumiem likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” saistībā ar ziņotāju tiesisko aizsardzību.

2010.gadā sabiedrības izglītošanas aktivitātēm ir izlietoti **Ls 962,21** (bukleta un pastkartes izdošanai; izstāžu stendiem).

2010.gadā, informējot sabiedrību par Biroja darbību, izplatīti **52** paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem (35 no tiem otrajā pusgadā). 2010.gada otrajā pusgadā Biroja mājaslapā ievietota informācija par 20 Biroja notikumiem. Faktu izklāstā, skaidrojumu un viedokļu formā sniegtas vairāk nekā 380 atbildes uz plašsaziņas līdzekļu pārstāvju jautājumiem.

Birojs ir sagatavojis informatīvu materiālu politisko partiju pārstāvjiem, kuri pilda amatpersonu pienākumus valsts vai pašvaldības institūcijās, Saeimas un pašvaldību deputātiem, Ministru kabineta locekļiem un citām personām, kuras saskaras ar lobētājiem, „**Atšķirība starp tiesisku lobēšanu un korupciju**”, kurā iekļautie ieteikumi var palīdzēt pieņemt lēmumus un rīkoties tā, lai novērstu jebkādas šaubas par labvēlīgu attieksmi pret atsevišķām sabiedrības grupām vai arī darbību šaurās politiskās interesēs. Informatīvais materiāls ir pieejams biroja [mājaslapā](#).

2010.gada nogalē Birojs izdeva pastkarti, kas paredzēta nosūtīšanai valsts amatpersonām, vēršot uzmanību uz koruptīvu darbību sekām. Pastkartē ir izmantots 2009.gadā notikušā skolēnu radošo darbu konkursa „Nosūti sveicienu amatpersonai!” godalgotais darbs – 17 gadīgā Dzintara Veica zīmējums „Korumpēta indivīda cikls”. Darba autors pastkartē simboliski atspoguļo cilvēka dzīvi trīs situācijās – *kad vēl neesi korumpēts, kad jau esi korumpēts un ja tevi pieķer korupcijā.*

Birojs sagatavojis bukletu ar koruptīvu darbību skaidrojumu un aicinājumu informēt KNAB par iespējamiem korupcijas gadījumiem. Bukletā sniegtā informācija skaidro Biroja darbības jomas un palīdzēs sabiedrībai atpazīt iespējamus pārkāpumus amatpersonu darbībā. Birojs aicina ikvienu iedzīvotāju un valsts pārvaldes vai pašvaldības darbinieku informēt par darbībām vai aizdomīgiem darījumiem, no kuriem amatpersonas gūst nepelnītu labumu.

2010.gadā tika izdots elektronisks, informatīvs izdevums valsts amatpersonām „KNAGIS”, kuros plašāk tika stāstīts par iestādes vadītāja lomu korupcijas risku novēršanā savā iestādē, kā arī sniegta aktuālā informācija saistībā ar dienesta autotransporta izmantošanu.

Salīdzinoši lielu popularitāti izpelnījušies Biroja mājaslapā pieejamie testi par korupcijas novēršanas un interešu konflikta jautājumiem. Patlaban pieejami četri testi: par interešu konflikta novēršanu; par iekšējās kontroles jautājumiem un speciālie testi pašvaldību deputātiem un valsts/pašvaldības iestāžu vadītājiem un viņu vietniekiem.

Izmantojot mājaslapas interaktīvās iespējas, 2010.gadā ir sniegtas **52** atbildes uz uzdotajiem jautājumiem, no tām **17** – otrajā pusgadā.

2.3. Korupcijas risku analīze un metodisko materiālu izstrāde

2010.gada otrajā pusgadā Birojā tika veikta korupcijas risku analīze un izstrādātas rekomendācijas korupcijas risku novēršanai tiesībsargājošajās institūcijās „Vadlīnijas par iekšējiem pretkorupcijas pasākumiem tiesībsargājošajās institūcijās, muitā un robezsardzē”, kurās skaidroti korupcijas cēloņi un sekmējošie faktori, analizēti korupcijas riski Valsts robezsardzē, Valsts policijā un VID Muitas pārvaldē. Dokumentā tiek apskatīti atklātie noziedzīgie nodarījumi šajās institūcijās, kā arī sniegti kopumā 24 ieteikumi korupcijas risku mazināšanai – priekšlikumi personāla vadības pasākumiem, resursu nodrošinājumam, organizatoriskajiem un iekšējās kontroles pasākumiem, komunikācijai ar sabiedrību un citi. Piemēram, ieteikums ieviest stingras personāla atlases procedūras, izvērtējot pretendentu kompetenci, liekot izpildīt speciālus zināšanu testus un veicot psiholoģisko un godprātības pārbaudi, veicināt vadītāja „labā piemēra” faktoru, veikt personāla rotāciju, veicināt ziņošanu par kukuļdevēju vai kolēģu pārkāpumiem, nodrošināt samērīgumu starp atalgojumu un iespējamā piemērot privātpersonām sankcijas.

Izvērtējot korupcijas risku rašanās iespējas un institūciju īstenotos pretkorupcijas pasākumus, sagatavoti šādi pārskati:

- Pārskats par korupcijas risku novēršanas iespējām, veicot pārbaudes pārtikas uzņēmumos, kā arī uztura bagātinātāju reģistrācijas procedūrā;
- Pārskats par korupcijas riskiem veselības aprūpes sistēmas iepirkumos;
- Pārskats par korupcijas riskiem valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību un citu valsts civildienestam nepakļautu valsts un pašvaldību iestāžu personāla politikā;
- Pārskats par korupcijas riskiem un pretkorupcijas pasākumiem azartspēļu organizēšanas un azartspēļu organizēšanas vietas licenču izsniegšanas procedūrās.

Korupcijas risku analīze ir veikta arī par Rīgas pašvaldības akciju sabiedrības „Rīgas Centrāltirgus” tirdzniecības platību iznomāšanas jomu un Latvijas pašvaldību piemērotajiem atvieglojumiem nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas procedūrā.

Par korupcijas novēršanas un apkarošanas tendencēm un sasniegto korupcijas novēršanā un apkarošanā Birojs 2010.gadā izplatījis šādus ziņojumus un informatīvos materiālus:

- Biroja mājaslapā publicēts pārskats par Biroja amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” ievērošanu;
- Ziņojums par pretkorupcijas pasākumu īstenošanu pašvaldību institūcijās un rekomendācijas turpmākajai darbībai (skat. arī 1.nodaļu);
- Ziņojums par valsts amatpersonu radītā materiālā kaitējuma atlīdzināšanu veselības un sociālās aprūpes jomā.

Risku analīzes par rīcību ar valsts vai pašvaldības mantu ietvaros konstatēti pārkāpumi vairāku pašvaldību saistošajos noteikumos, par ko iesniegts ziņojums Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļā tālākas pārbaudes veikšanai.

Nolūkā nodrošināt vienveidīgu normatīvo aktu piemērošanu 2010.gadā izstrādātas šādas metodikas un vadlīnijas Biroja vajadzībām:

- Metodika valsts amatpersonu nodarīto zaudējumu aprēķināšanai interešu konflikta gadījumos;
- Metodika par kārtību, kādā veicamas resoriskās pārbaudes valsts amatpersonu darbības kontroles ietvaros;
- Metodika, kādā veicamas resoriskās pārbaudes Birojā, izvērtējot iesniegumus par iespējamiem koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem;
- Ārvalstu pieredzes apkopojums un ieteikumi, lai pilnveidotu un paplašinātu to pasākumu loku, kas tiek veikti, lai efektīvi identificētu valsts amatpersonas ienākumus, kā arī precīzi noteiktu valsts amatpersonas mantisko stāvokli, īpaši pārbaudes vai izmeklēšanas sākuma stadijā.

Sagatavota informācija 2009.gadā spēkā stājušos tiesu spriedumu publicēšanai Biroja [mājaslapā](#).

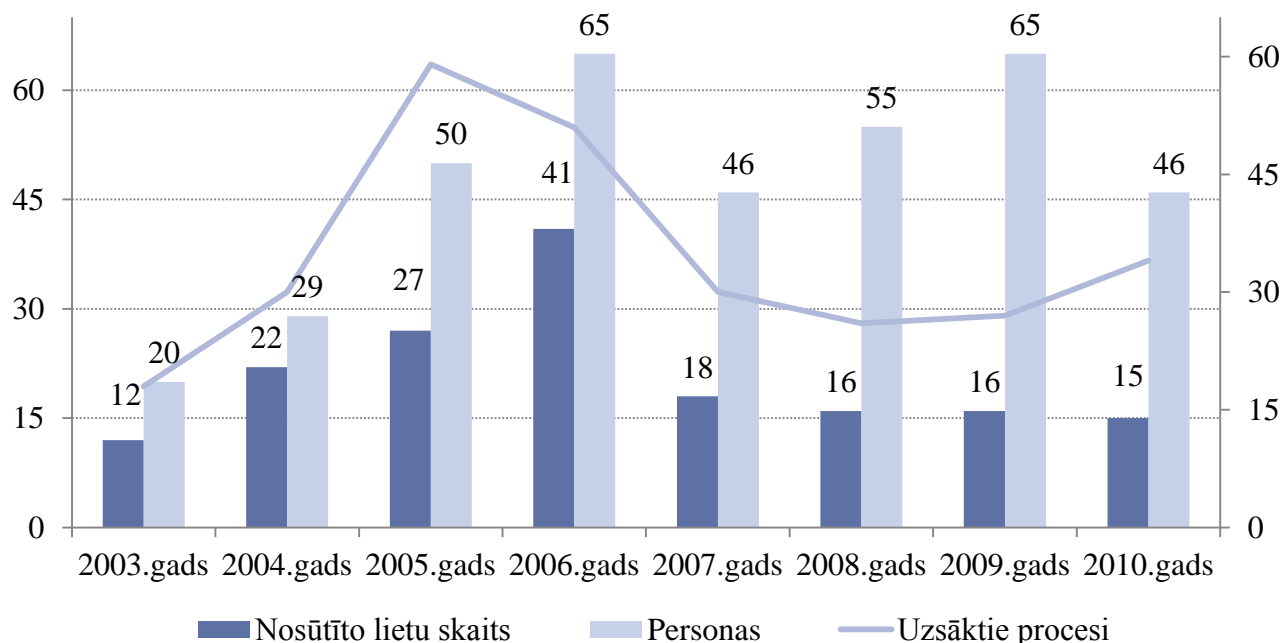
3. Funkciju izpilde korupcijas apkarošanā

2010.gadā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti **15** kriminālprocesi pret **46** personām (skat. 9.attēlu), konstatējot 276 noziedzīgu nodarījumu epizodes. Krimināllietu, kuras nodotas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, vidējais izmeklēšanas ilgums Birojā bija 341 diena. 2010.gadā uzsākti **34** kriminālprocesi, no citām iestādēm saņemti **7** kriminālprocesu materiāli. Pieņemti **12** lēmumi par kriminālprocesu izbeigšanu un resorisko pārbaužu ietvaros – **64** lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu.

2010.gada īpaši raksturīgi tas, ka krimināllietu izmeklēšanas ietvaros konstatēti ievērojami zaudējumi institūcijām, fiziskām un juridiskām personām – vairāk kā **430 000** latu.

Izmeklēšanas nodaļas izmeklētāju lietvedībā uz 2010.gada 4.janvāri atradās **44** krimināllietas, bet 2011.gada 3.janvārī – **48** krimināllietas. Biroja reorganizācijas ietvaros Izmeklēšanas nodaļā amata vietu skaits samazināts par vienu un patlaban tajā strādā 17 izmeklētāji.

9.attēls Kriminālvajāšanai nosūtīto lietu skaits pret personām; uzsāktie kriminālprocesi (2003. – 2010.gads)

2010.gadā Biroja Operatīvo izstrāžu nodaļa, realizējot Operatīvās darbības likuma 2. pantā noteikto uzdevumu – noziedzīgu nodarījumu atklāšana, noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu un pierādījumu avotu noskaidrošana, kā arī noziedzīgu nodarījumu novēršana, Biroja Izmeklēšanas nodaļai nodeva operatīvās darbības pasākumu rezultātā iegūtās ziņas, uz kuru pamata Biroja izmeklētāji uzsāka **22** kriminālprocesus, kuros atbilstoši situācijai uz 2010.gada 31.decembri par aizdomās turētām atzītas **50** personas.

Citām tiesībsargājošām iestādēm tika nodoti **7** operatīvās darbības rezultātā iegūtie materiāli, uz kuru pamata ierosināti **7** kriminālprocesi, no tiem divi par

kontrabandu, divi par alkoholisko dzērienu nelikumīgu uzglabāšanu, pārvietošanu un realizāciju, vēl divi par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, kā arī viens kriminālprocess, kas uzsākts pēc Krimināllikuma 166.panta (Pornogrāfiska vai erotiska rakstura materiālu ieviešanas, izgatavošanas un izplatīšanas noteikumu pārkāpšana) otrās daļas. No tiem nozīmīgs Biroja amatpersonu darbs tika ieguldīts kriminālprocesā, kura ietvaros 2010.gada decembrī sadarbībā ar VID, Valsts policijas Organizētās noziedzības un apkarošanas pārvaldi un Valsts robežsardzi Grebņevas muitas kontroles punktā tika aizturēti vairāki plaši pazīstami noziedzīga grupējuma pārstāvji un viena valsts amatpersona par kontrabandu organizētā grupā.

Tā kā pārskata periodā izmeklētajos kriminālprocesos tika atklāti tādi noziedzīgi nodarījumi, kas saistīti ar lieliem finanšu līdzekļiem, izmeklētājiem pārbaudes vai izmeklēšanas sākuma stadijā bija efektīvi jāidentificē valsts amatpersonu ienākumus, kā arī precīzi jānosaka viņu mantiskais stāvoklis. Lai iegūtu nepieciešamos kriminālprocesuālos pierādījumus, tiklīdz tika noteikta aizdomās turētā persona, tā ļoti īsā laika periodā tika pārbaudītas ar valsts amatpersonu saistītās personas – ģimenes locekļi un tuvi biznesa partneri. Pieredze rāda, ka koruptīvi iegūti līdzekļi parasti tiek noguldīti kredītiestādē, piemēram, uz amatpersonas laulātā vārda, retāk uz bērnu, brāļu vai vecāku vārda. Tas pats attiecas arī uz citiem noziedzīgā veidā iegūtiem līdzekļiem.

Nemot vērā to, ka tāpat kā 2009.gadā, arī 2010.gadā saglabājās augsts korupcijas risks tieši publiskajos iepirkumos un saistībā ar Eiropas Savienības finanšu līdzekļu apguvi, noziedzīgu nodarījumu atklāšanai šajās jomās bija nepieciešams veikt ilgstošus operatīvi tehniskos pasākumus, atbildīgo personu vainas pierādīšanā nācās iegūt liecības no visām iesaistītajām personām un veikt liela apjoma dokumentu analīzi.

Salīdzinot ar 2008, 2009.gadā tika konstatēta būtiska korumpētu amatpersonu skaita palielināšanās (it īpaši publiskās pārvaldes zemākajā administratīvajā līmenī). 2010.gadā rādītāji, salīdzinot ar 2009.gadu, nav krasī pieauguši, bet 2009.gadā identificētā tendence – pieaugt koruptīvu pārkāpumu skaitam zemu atalgotu valsts amatpersonu vidū, kas veic tiesiskuma uzraudzības un kontroles funkcijas vai rīkojas ar finanšu līdzekļiem, saglabājas.

2010.gadā turpina paplašināties koruptīvo nodarījumu spektrs – gan zemākajā administratīvajā līmenī, gan arī vidējā un augstākā menedžmenta darbības jomā koruptīvie noziedzīgie nodarījumi kļūst komplicētāki, vienlaikus ar kukuļdošanu vai kukuļņemšanu tiek izdarīti arī tādi noziedzīgi nodarījumi kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana un valsts amatpersonu bezdarbība mantkārīgā nolūkā, kā arī dienesta viltojumus.

2010.gada izmeklēšanas dati liecina, ka pēc vairāku gadu pārtraukuma pieaug to gadījumu skaits, kad kukuļi tiek aktīvi pieprasīti, kas ir saistāms ar ekonomiskās krīzes ietekmi uz publiskās pārvaldes un uzņēmējdarbības mijiedarbību.

2010.gada otrajā pusgadā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītas šādas krimināllietas (plašāka informācija Biroja [mājaslapā](#)):

2010.gada 17.augustā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai tika nosūtīti 2009.gada augustā uzsāktā kriminālprocesa materiāli par kukuļņemšanu, ko izdarīja divas kriminālpolicijas amatpersonas. Pirmstiesas izmeklēšanā iegūtie pierādījumi liecina, ka Rīgas reģiona pārvaldes Purvciema iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas iecirkņa galvenais inspektors un inspektors veica pretlikumīgas darbības, pieprasot un pieņemot kukuli 500 latu apmērā no zādzību izdarījušas personas par to, lai netiktu reģistrēts personas izdarīts noziedzīgs nodarījums.

2010.gada 29.septembrī Biroja izmeklētājs Ģenerālprokuratūrai nosūtīja kriminālprocesa materiālus, rosinot uzsākt kriminālvajāšanu kopumā pret septiņām personām saistībā ar valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” publiskajiem iepirkumiem par būvniecības darbiem un trīs personas par citiem ar kukuļošanu saistītiem noziedzīgajiem nodarījumiem, kopumā trīs amatpersonas un 7 privātpersonas.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka 2009.gadā Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas valdes loceklis un divi SIA pārstāvji grupā, pēc iepriekšējas vienošanās, ar viltu mākslīgi palielinot plānotās izmaksas Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas 5.korpusa jeb Vecāku mājas būvdarbiem, ieguva tiesības uz nodibinājuma „Bērnu slimnīcas fonds” naudu vismaz **21 000** latu apmērā, tādējādi izdarot krāpšanu lielā apmērā attiecībā pret nodibinājumu.

Kādā citā epizodē konstatēts, ka valsts SIA amatpersonu un divu SIA pārstāvju darbību rezultātā krāpšanas ceļā tika nodarīti zaudējumi Bērnu klīniskās universitātes slimnīcai vismaz **33 000** latu apmērā.

Pirmstiesas izmeklēšanas gaitā tika arī konstatēts, ka ar trīs personu pretlikumīgām darbībām krāpšanas ceļā tika nodrošināta kādas SIA tiesību iegūšana uz ES fondu līdzekļiem par summu vismaz **47 000** latu, ko veido starpība starp sākotnējo iepirkumu konkursam iesniegto būvdarbu tāmi un vēlāk samainīto.

Kriminālprocesa ietvaros tāpat konstatēts, ka Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta valsts amatpersona, izmantojot savu dienesta stāvokli, pieprasīja kukuli 2 000 latu apmērā par to, lai nefiksētu pārbaudes laikā Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas objektā konstatētos ugunsdrošības un civilās aizsardzības noteikumu pārkāpumus.

Vēl viena inkriminējamā epizode saistīta ar Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas valdes locekļa kukuļņemšanu no SIA pārstāvja, kas izpaudās celtniecības un cita veida darbos ar slimnīcas valdes locekli saistītos īpašumos par summu ne mazāku kā 80 000 latu apmērā, par to pretī nodrošinot minētā SIA uzvaru dažāda veida iepirkumu procedūrās, kuras rīkoja Bērnu klīniskās universitātes slimnīca.

2010.gada 6.oktobrī Ģenerālprokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai tika nosūtīti 2009.gada decembrī uzsāktā kriminālprocesa materiāli par kukuļņemšanu, ko izdarīja divas Valsts policijas amatpersonas. Pierādījumi liecina, ka kriminālpolicijas inspektori, rīkojoties pretēji sava dienesta interesēm un būdami atbildīgi par automašīnu zādzību atklāšanu, nevis atklāja un novērsa prettiesiskās darbības autoservisā, bet, izmantojot savu dienesta stāvokli, no komercuzņēmuma pārstāvjiem pieprasīja kukuļus, lai policijas amatpersonas neveiktu pārbaudes

attiecīgajā autoservisā. Vienā gadījumā policijas amatpersonas pieprasīja un pieņēma kukuli no autoservisa īpašniekiem 500 eiro un otrajā – 1 500 eiro apmērā.

2010.gada 23.novembrī kriminālvajāšanas uzsākšanai Biroja izmeklētājs nosūtīja 2009.gada maijā uzsāktā kriminālprocesa materiālus pret divām Pārtikas un veterinārā dienesta amatpersonām par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kukuļņemšanu un krāpšanu. Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka laika posmā no 2007.gada decembra līdz 2009.gada aprīlim Pārtikas un veterinārā dienesta Sanitārās robežinspekcijas priekšnieka vietnieks un Pārtikas centra daļas vadītāja, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, par samaksu veikuši dažādas darbības uzņēmēju interesēs saistībā ar noteiktu preču ieviešanu un to laišanu apgrozībā Latvijā, tādējādi radot būtisku kaitējumu un ievērojami apdraudot valsts varas un pārvaldes kārtības, kā arī ar likumu aizsargāto personu tiesības un intereses – tā vietā, lai analizētu pārtikas preču nekaitīgumu un veiktu to novērtēšanu pirms ienākšanas Latvijas tirgū, izmantojot pašu izstrādātu shēmu, vairākkārtēji sagatavoja nepieciešamo dokumentāciju, sniedza padomus un konsultācijas par specifiskām precēm un atbalstīja to ieviešanu pāri valsts robežai, atlīdzībā saņemot vairāk kā 5 600 latus.

Kriminālprocesa materiāli arī liecina, ka Pārtikas un veterinārā dienesta Pārtikas centra daļas vadītāja 2009.gadā izkrāpa valsts līdzekļus slimības pabalsta veidā, nodarot Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai kaitējumu vairāk kā 750 latu apmērā.

2010.gada 29.novembrī Ģenerālprokuratūrai tika nosūtīti 2009.gada septembrī uzsāktā kriminālprocesa materiāli, rosinot saukt pie kriminālatbildības piecas Valsts darba inspekcijas amatpersonas par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mantkārīgā nolūkā saistībā ar vairāku personu fiktīvu nodarbināšanu, saņemot par to nelikumīgu materiālu atlīdzību, un vēl astoņas personas par šī nozieguma atbalstīšanu. Kriminālprocesa materiāli liecina, ka Valsts darba inspekcijas amatpersonas, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekta ietvaros noslēdza fiktīvus darba līgumus ar piecām personām, kuras faktiski neveica savus amata pienākumus, bet minēto līgumu ietvaros atalgojumu saņēma aizdomās turētās amatpersonas – katra 1700 līdz 9000 latiem, kopā vairāk kā 25 000 latu apmērā.

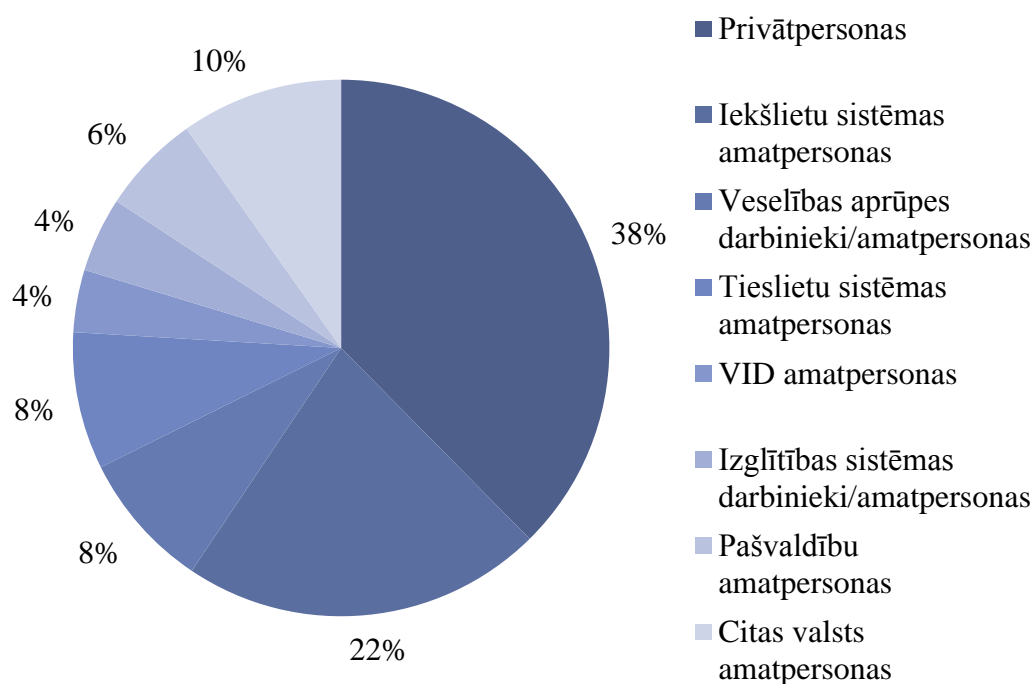
Izmeklēšanas laikā papildus tika konstatēti fakti, kas liecina par Valsts darba inspekcijas naudas līdzekļu nelietderīgu izmantošanu ne tikai saistībā ar fizisku personu atalgošanu, bet arī saņemtajiem pakalpojumiem no juridiskajām personām. ESF projekta realizācijai laikā no 2008.gada jūlija līdz 2009.gada decembrim neatbilstoši tika izmantoti projekta finansējumam piešķirtie līdzekļi 38 585 latu apmērā. Tāpat arī konstatēts, ka no Valsts darba inspekcijai piešķirtajiem līdzekļiem par pakalpojumiem un produktiem, kuru saņemšana netika dokumentāli pamatota, tika izlietoti 68 695 lati. Savukārt par pakalpojumiem, kuru kvalitāte vai citi kritēriji neatbilda līgumos paredzēto tehnisko specifikāciju prasībām, tika izlietoti 93 247 lati. Tādējādi gan ar Valsts darba inspekcijas amatpersonu pretlikumīgajām darbībām, gan nelietderīgi izlietojot ESF un ERAF projekta

realizācijai paredzētos līdzekļus, Valsts darba inspekcijai radīti zaudējumi ne mazāk kā **190 000** latu apmērā.

2010.gada 20.decembrī Biroja izmeklētājs prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīja kriminālprocesa materiālus pret kādu personu par krāpšanu. Minētā persona Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā nelikumīgi ieguva tiesības uz bezdarbnieka pabalstu, iesniedzot nepamatoti iegūtu darba nespējas lapu.

Kopumā līdz **2011.gadam** stājušies spēkā tiesas spriedumi **95** Biroja krimināllietās pret **153** personām (no tiem 15 spriedumi 2010.gadā pret 30 personām). Kopumā 133 jeb **87%** no visām apsūdzētajām personām atzītas par vainīgām un notiesātas, 16 personas jeb 10% no visām apsūdzētajām personām attaisnotas, savukārt vēl 4 apsūdzētās personas atbrīvotas no kriminālatbildības vai arī kriminālprocess pret tām izbeigts. Statistika liecina, ka aptuveni 62% tiesāto personu bija valsts amatpersonas, savukārt 38% – privātpersonas (skat. 10.attēlu). Lielākā daļa tiesāto personu ir iekšlietu un tieslietu institūciju amatpersonas, kā arī specializētu valsts institūciju un pašvaldību amatpersonas.

10.attēls Notiesāto personu īpatsvars Biroja krimināllietās (2003. – 2010.gads)

4. Politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrole

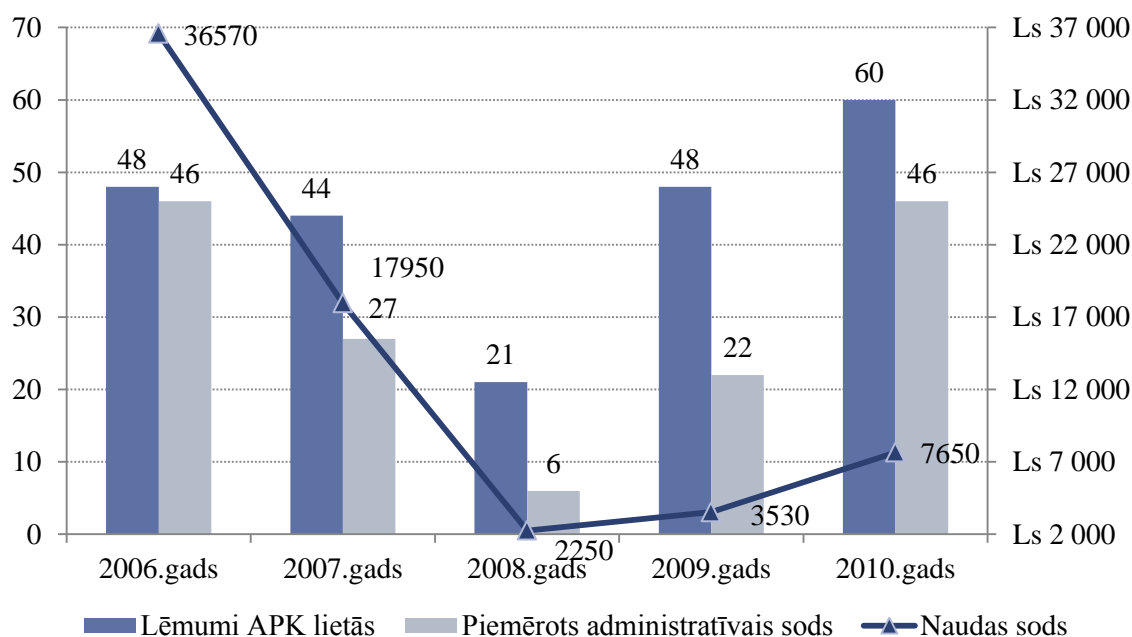
Politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu kontroles mērķis ir nodrošināt partiju finansiālās darbības atklātumu, likumību un atbilstību parlamentārās demokrātijas sistēmai.

Saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā noteikto, politiskajām partijām pēc ziedojuma saņemšanas Ministru kabineta noteiktā kārtībā 12 dienu laikā jāiesniedz ziedojumu atskaite, savukārt Birojam 3 darba dienu laikā tā jāpublicē mājaslapā internetā. 2010.gadā saņemts **681** (no tiem 400 otrajā pusgadā) un pārbaudīti **413** ziņojumi par politisko partiju saņemtajiem dāvinājumiem (ziedojumiem), kas ir par 120 ziņojumiem jeb 18% mazāk nekā 2009.gadā.

Veicot politisko partiju 2009. un 2010.gadā saņemto dāvinājumu (ziedojumu) likumības un patiesuma pārbaudes, tika pieņemti **10** lēmumi (no tiem 2 otrajā pusgadā) par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu ziedotājiem kopumā **20 183** latu apmērā un **2** lēmumi par pretlikumīgi saņemto līdzekļu atmaksāšanu valsts budžetā kopumā **1 058** latu apmērā. Pirmajā pusgadā tika pieņemts 1 lēmums par 2007.gadā pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu valsts kasē 102,25 latu apmērā.

Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma normu pārkāpumiem 2010.gadā kopumā politiskajām partijām sastādīti **60** administratīvā pārkāpuma protokoli un pieņemti **46** lēmumi par administratīvā soda piemērošanu, uzliekot naudas sodus kopumā **7 650** latu apmērā (skat. 11.attēlu).

11.attēls Pieņemtie lēmumi administratīvo pārkāpumu (APK) lietās un politiskajām partijām piemērotais administratīvais sods (2006. – 2010.gads)

2010.gadā un 2009.gadā saņemto dāvinājumu (ziedojumu) likumības un patiesuma pārbaūžu ietvaros tika sastādīti **17** administratīvā pārkāpuma protokoli (no tiem 11 otrajā pusgadā) par ziedojumu sarakstu iesniegšanas kārtības neievērošanu un vienā gadījumā ziedotājam par starpniecības organizēšanu un pieņemti **9** lēmumi par administratīvā soda piemērošanu **1 000** latu apmērā, 8 gadījumos pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma lietas izbeigšanu, izsakot mutvārdu aizrādījumu.

Izvērtējot politisko partiju iesniegtos 2009.gada pārskatus, 2010.gada otrajā pusgadā Birojs pabeidza 24 politisko partiju pārbaudes, kuru rezultātā par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma neievērošanu tika sastādīti **6** administratīvā pārkāpuma protokoli un pieņemti **4** lēmumi par administratīvā soda piemērošanu **380** latu apmērā, vienā gadījumā izteikts mutvārdu aizrādījums.

2010.gada pirmajā pusgadā Birojs pabeidza 12 politisko partiju 2008.gada pārskatu pārbaudes un 7 politisko partiju 2009.gada vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju pārbaudes, kuru rezultātā par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma normu neievērošanu sastādīja 10 administratīvā pārkāpuma protokolus un pieņēma 10 lēmumus par administratīvā soda piemērošanu 3 350 latu apmērā, kā arī pieņēma 2 lēmumus par pretlikumīgi saņemtā finansējuma atmaksu 13 067 latu apmērā.

Otrajā pusgadā politisko partiju priekšvēlēšanu izdevumu apmēra pārsnieguma kontroles ietvaros Birojs politikajām partijām sastādīja 13 administratīvā pārkāpuma protokolus par paziņojumu par plānoto priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanu iesniegšanas kārtības neievērošanu un 11 gadījumos piemēroja administratīvo sodu kopējā apmērā 1 220 lati. Divos gadījumos tika pieņemts lēmums izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, izsakot mutvārdu aizrādījumu.

Nodrošinot likumā „Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms Saeimas vēlēšanām un Eiropas Parlamenta vēlēšanām” noteikto priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanas izcenojumu iesniegšanas kontroli, 2010.gadā tika sastādīti **45** administratīvā pārkāpuma protokoli preses izdevumiem (no tiem 36 otrajā pusgadā) par paziņojumu par plānoto priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanu iesniegšanas kārtības neievērošanu, par priekšvēlēšanu aģitācijas izcenojumu neiesniegšanu un par priekšvēlēšanu aģitācijas izcenojumu grozīšanu, kā rezultātā 22 gadījumos tika pieņemts lēmums par administratīvā soda piemērošanu kopumā 1 375 latu apmērā, 12 gadījumos izteikts mutvārdu aizrādījums, 10 gadījumos tika pieņemts lēmums par lietvedības izbeigšanu.

Vienlaikus likuma „Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms Saeimas vēlēšanām un Eiropas Parlamenta vēlēšanām” izpildes nodrošināšanā priekšvēlēšanu aģitācijas periodā pirms 2010.gada Saeimas vēlēšanām tika veikta vairāk kā **1 360** iesniegto paziņojumu apkopošana par preses izdevumu, raidorganizāciju, politisko organizāciju, to apvienību, deputātu kandidātu un ar politikajām organizācijām, to apvienībām un vēlētāju apvienībām nesaistīto personu noslēgtajiem līgumiem par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanu, kā arī veiktajiem labdarības un sponsorēšanas pasākumiem.

Visas politiskās organizācijas, kas piedalījās 10.Saeimas vēlēšanās, likumā noteiktajā termiņā līdz 2.novembrim iesniedza 2010.gada vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas, kurās sniegto informāciju atbilstoši Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8.² panta prasībām Birojs publicēja savā mājaslapā un nosūtīja publicēšanai laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”.

Pamatojoties uz Biroja izdotajiem administratīvajiem aktiem, 2010.gada otrajā pusgadā Valsts kasē nomaksāti politiskajām partijām uzliktie naudas sodi kopējā apmērā **1 525** latu par 2010.gadā izdotajiem administratīvajiem aktiem un **5000** latu par 2007.gadā izdotajiem administratīvajiem aktiem.

Vienlaikus pamatojoties uz Biroja izdotajiem administratīvajiem aktiem, pārskata periodā Valsts kasē nomaksāti plašsaziņas līdzekļiem uzliktie naudas sodi **395** latu apmērā par 2010.gadā izdotajiem administratīvajiem aktiem.

Pārskata periodā politiskās organizācijas (partijas) ziedotājiem ir atmaksājušas pretlikumīgi saņemtus dāvinājumus (ziedojumus) **5 772** latu apmērā saskaņā ar 2010.gadā pieņemtajiem lēmumiem.

Valsts budžetā politiskās partijas atmaksājušas pretlikumīgi saņemtus dāvinājumus (ziedojumus) **18 192** latu apmērā par 2009.gadā pieņemtajiem lēmumiem un **100** latus, izpildot 2010.gada Biroja lēmumu, kā arī atmaksāts pārsniegtais priekšvēlēšanu izdevumu limits **1 065** latu apmērā.

Politiskās partijas otrajā pusgadā Valsts kasē labprātīgi atmaksāja pretlikumīgi saņemtus finanšu līdzekļus **30,55** latu apmērā.

2010.gadā, pamatojoties uz Biroja pieņemtajiem lēmumiem par administratīvo sodu piemērošanu, tiesu izpildītājiem naudas soda piedziņai tika nosūtīti **13** lēmumi (no tiem 5 lēmumi otrajā pusgadā), no kuriem 2 gadījumos jau tika veikta piespiedu piedziņa.

Tika veiktas nepieciešamās darbības likuma prasību izpildes kontrolē un nodrošināšanā saistībā arī ar 2010.gada 18.decembra Rojas un Mērsraga pašvaldību vēlēšanām.

5. Starptautiskā sadarbība

Starptautisko konvenciju izpilde korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā

2010.gada 27.septembrī – 1.oktobrī divi Biroja pārstāvji piedalījās Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) 48.plenārsēdē Francijā. Plenārsēdes laikā tika izvērtēts Latvijas atbilstības ziņojums par 3.novērtēšanas kārtas rekomendāciju ieviešanu, kuras ietvaros GRECO eksperti vērtēja kriminālatbildības noteikšanu par kukuļošanu un partiju finansēšanas caurspīdīgumu. GRECO pārstāvji atzina, ka astoņas no trīspadsmit izteiktajām rekomendācijām Latvija ir īstenojusi vai ņēmusi vērā. Atzinīgi tika novērtēti veiktie grozījumi Krimināllikumā, ieviešot lielāko daļu no GRECO izteiktajiem ieteikumiem.

Ārvalstu finansētie projekti

2010.gada septembrī apgūts Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) piešķirtais līdzfinansējums 25 660 eiro apmērā tehniskās palīdzības saņemšanai *Hercule* programmas ietvaros. OLAF finansējums izmantots speciālās izmeklēšanas tehnikas iegādei ar mērķi veicināt Biroja operatīvās darbības stiprināšanu koruptīvu noziedzīgu nodarījumu atklāšanā.

2010.gada 6. – 8.decembrī Biroja pārstāvis piedalījās seminārā Latvijā, informējot par Biroja pieredzi kriminālprocesu izmeklēšanā par noziedzīgi iegūtu mantu. Semināra dalībniekiem bija iespēja iepazīties ar Īrijas CAB (*Criminal Assets Bureau*) pieredzi. Seminārs organizēts projekta „Nacionālās ARO (*Asset Recovery Office*) vienības stiprināšana: noziedzīgi iegūtu līdzekļu identificēšana, izsekošana, izmeklēšana un konfiscēšana” ietvaros. Projekta ieviešanu sadarbībā ar Biroju, Ģenerālprokuratūru, VID Finanšu policiju un Muitas kriminālpārvaldi veic Valsts policija.

Dalība starptautiskos semināros un konferencēs

2010.gada 4. – 8.jūlijā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Austrumeiropas un Centrālāzijas pretkorupcijas tīkla ietvaros Biroja pārstāvis piedalījās Ukrainas pretkorupcijas sistēmas novērtēšanas otrajā kārtā, izvērtējot tiesiskā regulējama ieviešanas efektivitāti un sniedzot rekomendācijas konstatēto nepilnību novēršanai.

2010.gada 2. – 3.septembrī Biroja priekšnieks piedalījās Starptautiskās Pretkorupcijas akadēmijas dibināšanas konferencē Vīnē, Austrijā. Saskaņā ar akadēmijas dibināšanas līgumu tās darbības galvenais mērķis ir Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pretkorupcijas konvencijas ieviešanas veicināšana.

2010.gada 8. – 11.septembrī Biroja priekšnieks piedalījās ikgadējā XX Ekonomikas Foruma ietvaros rīkotajā paneldiskusijā „Korupcijas novēršanas labā prakse” Kriņīcā, Polijā. Biroja priekšnieks informēja paneldiskusijas dalībniekus un interesentus par pretkorupcijas politikas īstenošanas rezultātiem Latvijā. Forumā katru gadu piedalās valstu un valdību vadītāji, starptautisku uzņēmumu

vadītāji, ekonomikas un valdības organizācijas, pārstāvot Eiropas, Amerikas un Āzijas valstis.

2010.gada septembrī divi Biroja Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas pārstāvji piedalījās seminārā „Efektīvi interešu konflikta novēršanas un apkarošanas priekšnosacījumi” Bukarestē, Rumānijā. Biroja pārstāvji informēja semināra dalībniekus no Polijas, Turcijas, Rumānijas u.c. valstīm par interešu konflikta novēršanas metodēm Latvijā.

Biroja pārstāvis kopā ar Ģenerālprokuratūras pārstāvi piedalījās OECD un Rumānijas Nacionālā pretkorupcijas direktorāta rīkotajā seminārā Bukarestē, Rumānijā 2010.gada 20. – 22.oktobrī „Efektīvi korupcijas izmeklēšanas un apsūdzības celšanas priekšnosacījumi”, informējot par augsta līmeņa korupcijas gadījumu atklāšanas un izmeklēšanas problēmām.

Eiropas Komisijas Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas (TAIEX) programmas ietvaros Biroja pārstāvis piedalījās seminārā Minskā, Baltkrievijā 2010.gada 4. – 5.novembrī. Seminārā Biroja pārstāvis informēja Baltkrievijas tiesībsargājošo institūciju pārstāvjus un dalībniekus no Polijas, Vācijas un Slovēnijas par sadarbības modeli starp dažādām institūcijām, izmeklējot koruptīvus noziedzīgus nodarījumus Latvijā. Otrās prezentācijas ietvaros Biroja pārstāvis norādīja uz pretkorupcijas iestādes efektīvas darbības priekšnosacījumiem.

2010.gada 8. – 10.novembrī Biroja pārstāvis piedalījās OECD un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) organizētajā seminārā Turkmenistānā par starptautisku konvenciju piemērošanu koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā.

Pēc Pasaules Bankas ielūguma Biroja priekšnieks piedalījās starptautiskā pretkorupcijas konferencē Vašingtonā, ASV 2010.gada 6. – 8.decembrī. Konferencē galvenā uzmanība tika pievērsta vairākām tēmām: ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošana, pretkorupcijas institūciju darbības efektivitātes izvērtēšana, informācijas pieejamības robežas krimināllietās. Konferencē piedalījās vairāk kā 140 dalībnieku no Eiropas, Āzijas, Āfrikas un Amerikas, pārstāvot specializētas pretkorupcijas iestādes un tiesībsardzības institūcijas, starptautiskas organizācijas un bankas.

Divi Biroja pārstāvji piedalījās OECD Austrumeiropas un Centrālāzijas pretkorupcijas tīkla sanāksmē 2010.gada 6. – 8.decembrī Parīzē, Francijā. Sanāksmes laikā tika pieņemts Biroja pārstāvja sagatavotais novērtējuma ziņojums par Ukrainu. Azerbaidžānas, Kazahstānas, Kirgizstānas, Armēnijas un Gruzijas pārstāvji informēja par aktuālajām izmaiņām valstu pretkorupcijas politikas ieviešanā. Birojs ir sadarbojies ar visām minētajām valstīm korupcijas novēršanas un apkarošanas jomās.

Pēc Polijas Centrālā pretkorupcijas biroja vadītāja ielūguma trīs Biroja pārstāvji piedalījās Starptautiskajai pretkorupcijas dienai veltītajā konferencē Varšavā, Polijā 2010.gada 9.decembrī. Konferences ietvaros notika arī Biroja pārstāvju un poļu kolēģu divpusēja tikšanās, kuras laikā panākta vienošanās par

turpmākas sadarbības veicināšanu starp Latvijas un Polijas pretkorupcijas iestādēm.

Pārskata periodā Birojā pieredzes apmaiņas vizītēs ir viesojušies Azerbaidžānas Ģenerālprokuratūras un Nodokļu ministrijas pārstāvji, Tadžikistānas prezidenta administrācijas, parlamenta un Finanšu kontroles un korupcijas apkarošanas dienesta pārstāvji, Turcijas Iekšlietu ministrijas Inspektorāta pārstāvji.

Biroja pārstāvis piedalījās OECD Darba grupas par korupcijas novēršanu starptautiskajā uzņēmējdarbībā (*Working Group on Bribery in International Business Transactions*) sanāsmē 2010.gada 13. – 17. decembrī Parīzē, Francijā. Ielūgums piedalīties darba grupas sanāsmē kā *ad hoc* novērotājiem saņemts pirmo reizi kopš 2000.gada, kad Latvija pieteicās dalībai darba grupā. Biroja pārstāvis informēja darba grupas locekļus par pretkorupcijas politikas ieviešanas rezultātiem Latvijā pēc 2002.gada oktobra.

6. Biroja personāls

2010.gada 1.jūlijā Birojā strādāja **139** darbinieki. Laikā no 2010.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim darbā Birojā pieņemti **8** darbinieki, no darba atbrīvoti **6** darbinieki. 2010.gada 31.decembrī Birojā strādāja **141** darbinieks (tai skaitā 1 uz darbinieka prombūtnes laiku) (skat. 1.tabulu).

Birojā 2010.gada 31.decembrī strādāja **72** sievietes un **69** vīrieši, darbinieku vidējais vecums ir **37** gadi.

1.tabula Amata vietu sadalījums 2010.gada 31.decembrī

N.p.k.		Amata vietas	Aizpildītās amata vietas	Vakantās amata vietas
1.	Vadība	3	3	0
2.	Korupcijas apkarošanas joma	60	58 (1 uz laiku)	3
3.	Korupcijas novēršanas joma	38	36	2
4.	IT sistēmas, datu apstrāde un analīze	10	9	1
5.	Juristi	7	7	0
6.	Biroja darba nodrošināšanas joma	24	23	1
7.	Starptautiskā sadarbība	2	2	0
8.	Ziņojumu centrs	2	2	0
9.	Iekšējais auditors	1	1	0
Kopā		147	141	7

2010.gada otrajā pusgadā Biroja darbinieki apmeklējuši mācības par finanšu un juridiskajiem jautājumiem. Administratīvās nodaļas galvenie speciālisti (juristi) un Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas darbinieki 2010.gada beigās apmeklēja seminārus „Paziņošanas likums” un „Publiskas personas mantas atsavināšanas likums”, Politisko organizāciju darbības kontroles nodaļas un Finanšu nodaļas darbinieces apmeklēja kursus, lai papildinātu zināšanas grāmatvedības un finanšu jomās.

Pārskata periodā Biroja vadība un darbinieki ir devušies komandējumos uz ārvalstīm, lai līdzdarbotos starptautiskajās organizācijās OECD, GRECO, OLAF un piedalītos starptautiskajās konferencēs, piemēram, konferencē „Korupcijas novēršana krīzes laikā” Vācijā un Starptautiskajai pretkorupcijas dienai veltītajā konferencē Polijā. Divi Biroja darbinieki pārskata periodā devušies uz ārvalstīm, lai piedalītos mācībās par datornoziegumu pierādījumu iegūšanas metodēm, kuras organizēja IACIS (Datoru izmeklēšanas speciālistu starptautiskā asociācija).

7. Finanšu līdzekļu izlietojums

Likumā „Par valsts budžetu 2010.gadam” Birojam tika apstiprināts finansējums 2 445 598 latu apmērā (skat. 2.tabulu). Jaunajām politikas iniciatīvām finansējums netika piešķirts. No piešķirtā finanšu apjoma tika izlietoti 2 181 843 lati jeb 89%. Neizlietoto līdzekļu atlikums bija 263 755 latu.

2.tabula Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2010.gadā (latos)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata 2010. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 574 468	2 445 598	2 445 598
1.1.	dotācijas	2 574 468	2 445 598	2 445 598
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	2 092 635	2 445 598	2 181 843
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 045 794	2 245 426	2 022 066
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	4 120	6 300	5 153
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	2 041 673	2 239 126	2 016 913
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	46 841	200 172	159 777

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja
priekšnieks

N.Vilnītis